ANT

Haftalık Dergi • 2 Aralık 1969 • Sayı 153 • 125 Kuruş

Selâhattin Hilâv, Lenin Sempozyumunu yazıyor

Sömürge Dönemi Resmen Başlıyor

TÜRKİYE HALKI İDAM SEHPASINDA

ORTAK PAZAR

23 kasım | **24** kasım | **25** kasım | **26** kasım

HAFTANIN NOTLARI

Yeni BP Genel Başkanı

Birlik Partisi'nin Büyük Kongresi geçen hafta yapılmış ve Hüseyin Balan genel başkanlıktan düşürülerek 33 yaşındaki Mustafa Timisi genel başkanlığa seçilmiştir. Timisi, TİP Genel Başkanı 34 yaşındaki Mehmet Ali Aslan'dan sonra, bir partinin genel başkanlığına getirilen ikinci genç politikacıdır. Ankara'nın bir gecekondu mahallesinde oturan Timisi, BP için ileri sürülen ve eski yöneticilerce de benimsenen «alevi partisi» iddiasını reddederek, «Partimizi bir mezhepçi parti olarak nitelemeleri çok ağırıma gidiyor. Gerçi BP'ye oy verenler özellikle alevilerdir. Ama, bu onların BP'ye mezhebi yönden akını değildir. Partinin temelinde yatan samimi Atatürkçülüğe, laiklik anlayışına akındır» demiştir. Timisi, kongrede, eski yöneticilerin aralarında patlak veren çekişmelerden yararlanarak aradan fırlamış ve genel başkan olmuştur.

Barış Gönüllüleri

■ **Genelkurmay'ın hükümete «barış gönüllülerinin» yurt dışı edilmesi yolunda tavsiye bulunmasından sonra Sakarya CHP Milletvekili Hayrettin Uysal da, meclise bir önerge vererek barış gönüllülerinin bugüne dek Türkiye'de ne iş yaptıkları, ne çeşit araştırmalarda bulundukları, Kürtçe bilen Amerikalı gönüllülerin kuşku verici davranışlarının tesbit edilip edilmediği ve barış gönüllülerinin geri gönderilmesi yolunda hükümetin bir görüşü olup olmadığı konusunda başta başbakan olmak üzere çeşitli bakanların açıklama yapmasını istemiştir. Barış gönüllülerini kanun dahi çıkartmadan Türkiye'nin başına bela eden CHP şimdi, kendi marifetinin hesabını sormaktadır!**

Amerika terkediyor

■ Yeni devrim hükümetinin şiddetli baskısı karşısında Amerika Libya'daki üssünü boşaltmağa hazırlanmaktadır. Amerikan Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Carl Bartch, 15 Aralık'ta Amerika ile Libya arasında başlayacak müzakerelerde üssün ne şekilde ve ne vakit boşaltılacağının tesbitine çalışılacağını söylemiştir. Wheelus, genellikle NATO tatbikatlarında kullanılan 100 milyon dolarlık bir üstür.

141 - 142 değişmiyor

■ **Yeni Adalet Bakanı Yusuf Ziya Önder, gazetelere verdiği bir demeçte, «Anayasaya uygunluğu, Anayasa Mahkemesi'nce tesbit edilmiş bulunan Türk Ceza Kanunu'nun 141 ve 142. maddelerinin tadili zımnında bugün için bir çalışma yapılması bakanlığımızca düşünülmemektedir» demiş, kısmi yada genel bir affın çıkartılmasının da söz konusu olmadığını söylemiştir.**

Dekanın çelengi atıldı

■ Hukuk Fakültesi'nin devrimci öğrencileri, Dekan Prof. Orhan Aldıkaçtı'nın, fakültenin açılışı dolayısıyla Atatürk Anıtı'na koyduğu çelengi, fakülte yönetim kurulunun toplantı yaptığı salona atmışlardır. Çelengin kordelasını yakan öğrenciler, ayrıca, Hukuk Fakültesi'ndeki 12 işbirlikçi ve tutucu profesör aleyhinde de bildiri dağıtmışlardır.

İlaç yolsuzluğu

■ **Çeşitli ihbarlar üzerine yurdun çeşitli bölgelerindeki ilaç imalathanelerine baskınlar yaptıran Sağlık Bakanlığı, sağlık kurallarına uygun ilaç imal etmeyen 30 kadar ilaç laboratuvarını imalattan menetmiştir. Bu imalathanelerin hiçbirinde, imal edilen ilaçların evsafını, içine konulan çeşitli maddelerin miktarlarını tesbit ve tahlil edecek kontrol laboratuvarı bulunmadığı görülmüştür. Ayrıca, bu firmalar tarafından imal edilen 409 ilaca da elkonulmuştur.**

Köyde açık oturum

■ Toprakları ağalar tarafından gaspedilen Değirmenköyü'nde TÖS İstanbul Şubesi tarafından «toprak reformu» konulu bir açık oturum yapılmıştır. Devrim İçin Hareket Tiyatrosu'nun gösterilerinden sonra yapılan açık oturuma TÖS Başkanı Tahsin Çayır, Prof. İsmet Sungurbey, Prof. Aytekin Ataay, Dr. Mahir Kaynak, sendikacı Kemal Nebioğlu, gençlik temsilcisi Hasan Orta, devrimcilerden Hikmet Kıvılcımlı, Abidin Nesimi ile birlikte köyü temsilen Abdullah Akgün, Recep Gündoğdu ve Salih Ediz katılmışlardır. Açık oturumda yapılan hukuki açıklamaların da ışığında, Değirmenköy'lüler, ağaların gaspettikleri toprakları ele geçirmek için sonuna kadar direneceklerini söylemişlerdir.

Bayar Senato'ya Girecek mi ?

Anayasa değişikliğiyle siyasi haklarını elde eden eski cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın «tabii senatör» olarak Senato'ya girip girmeyeceği tartışma konusu olmuştur. Bayar çeşitli hukukçulardan, kendisinin otomatikman Senato'ya girebileceğine dair icazet almıştır. Senato Anayasa Adalet Komisyonu Başkanı Ahmet Nusret Tuna ile AP Genel İdare Kurulu Üyesi Sadettin Bilgiç de, Bayar'ın «tabii senatörlük» hakkını kazandığını ve eski MBK üyeleriyle birlikte tabii senatör olarak Senato'da oturabileceğini söylemişlerdir. Ancak, Bayar'ın tabii senatörlük hakkını tescil ettirmekle yetineceği, fakat Senato'ya girmeyeceği söylenmektedir.

İki fakültede boykot

■ Tıp Fakültesi yönetmeliğinin hâlâ düzeltilmemiş olması nedeniyle Çapa Tıp Fakültesinin öğrencileri dersleri boykot etmişler, ayrıca genel kurul odası önünde toplanarak protestoda bulunmuşlardır. Ayrıca, harita subaylarına dokuz aylık bir kurstan sonra mühendislik ünvanının verilmesi kararı üzerine İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Okulu öğrencileri, Danıştay 12. Dairesi'nin bu kararını protesto etmek üzere boykota girişmişlerdir.

Bakır kompleksi

■ **Karadeniz bakır kompleksi tesisleri için Amerika'dan alınan 30 milyon dolar kredinin usulüne uygun olup olmadığı konusunda Cumhuriyet Senatosu'nda soruşturma açılması kararlaştırılmıştır. Tabii Senatör Haydar Tunçkanat, geçen dönemde verdiği önerge ile, kurulan şirketin imtiyazlı bir özel teşebbüs olacağını bildirmişti. Kurulacak tahkikat komisyonu ileri sürülen iddiaların tekini dahi kabul ettiği takdirde, bütün yetkililerin ve bu anlaşmaya imza koyanların Yüce Divan'a sevkedilmeleri gerekecektir.**

ATOF seçimleri

■ **Batı Almanya'nın Hunnewellhütte şehrinde yapılan Almanya Türk Öğrenci Federasyonu Kongresi'nde yönetim kuruluna Hakkı Keskin, Tuna Altınay, İlhan Karlıbel, Güner Yüreklik ve Bleda Yada seçilmişlerdir. Başkan Hakkı Keskin ile üye Güner Yüreklik, hükümet emriyle öğrenimleri durdurulan 9 Türk öğrencisinden ikisidir. Öte yandan, Almanya'da okuyan 2400 Türk öğrencisini temsilen 15 birliğin üyelerinin iştirak ettiği kongrede, bakanlığın yurt dışındaki öğrenciler üzerinde yaptığı baskıları protesto etmek üzere girişilen imza kampanyasının ilk gününde muhtelif uluslara mensup 3500 öğrenci bildiriye imza koymuştur.**

D. Gezmiş serbest bırakıldı

■ Devletin güvenlik kuvvetlerine karşı koyma, dekana hakaret ve silah bulundurma iddiasıyla bir süredir tutuklu bulunan devrimci öğrenci lideri Deniz Gezmiş, Asliye 3. Ceza Mahkemesi tarafından serbest bırakılmıştır. Devrimci öğrencilerin büyük bir kalabalık halinde izledikleri duruşmadan sonra Deniz Gezmiş, bu defa asker kaçağı olduğu iddiasıyla polis tarafından nezaret altına alınmıştır.

Altın fiyatı düşüyor

■ **Üç yıldır sürekli şekilde artan altın fiyatları, bir ay içinde birdenbire dünya ticaret borsalarında ve Türkiye'de süratle düşmeğe başlamıştır. 1 Gram altın son 20 gün içerisinde 2.25 lira ucuzlamıştır. Altının dünya piyasasında ucuzlaması üzerine kaçakçıların Türkiye'ye fazla mal sokması ve spekülatörlerin bu maddeyi ucuza kapatabilmek için fiyatları düşürmeleri sonucu, altının daha fazla düşeceğinden korkmaya başlayan halk, ellerindeki kolye ve bilezikleri süratle satmaya başlamıştır.**

Kadınlar cehalet içinde

■ Türkiye'de özellikle küçük yerleşme ünitelerinde oturmakta olan 14 yaşından yukarı kız ve kadınların yüzde 71,5'u okuma - yazma bilmemektedir. Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, okuma yazma bilmeyen kadın ve kızlarımıza temel eğitim fırsatını kazandırmak amacıyla Akşam Kız Sanat okullarının 1969 - 1970 öğretim yılı programlarında geniş ölçüde değişiklik yapmak zorunda kalmıştır.

● **Türkiye halklarına en büyük kazığı atmak üzere projesi hazırlanan Boğaz Köprüsü'nün ihalesi yapılmak üzeredir. Tahminlere göre 300-350 milyon liraya çıkacak olan Boğaz Köprüsü'nün ihalesine dört grup katılmıştır. Bunlar «Fried Krupp Firması Organizasyonu» ile bir başka Alman grubu, bir Japon - Alman grubu, bir Alman - İngiliz grubudur. İhalenin hangi gruba yapılacağını tesbit etmek üzere Karayolları Bölge binasında incelemeler yapılmaktadır. ANT'ın önceki sayılarında etraflıca açıklandığı gibi, bu lüks yatırım çok geçmeden yeni lüks yatırımları gerektirecek, öte yanda büyük kentlerin yoksul semtleri ve Anadolu yine devlet hizmetlerinden geniş çapta yoksun bırakılacaktır.**

27 kasım

Gecekonduları yıktılar

● **Seçimden birkaç gün önce polis tarafından yıkılıp halk tarafından onarılan Örnektepe'deki gecekondular tekrar yıkılmıştır. Yıkım için sabah birkaç kamyonla gelen toplum polisleri halk tarafından püskürtülmüşse de, daha sonra 8 kamyonla gelen polisler yıkımın yapılmasını sağlamışlardır. Meydana gelen çatışmada gecekonduculardan ve polislerden yaralananlar olmuştur. Bu yıkım sonunda evsiz kalan gecekondücular civarda boş olarak durmakta olan sosyal meskenleri işgal etmişlerdir.**

Aybar'ın itirazına red

■ Aybar'ın genel başkanlıktan ayrılmadan önce, «siyasi hakların iadesi» ile ilgili anayasa değişikliğinin iptali için Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı müracaat, genel yönetim kurulundan müracaat kararı alınmadığı için, Anayasa Mahkemesi'nce 4'e karşı 11 oyla reddedilmiştir.

Polis Enstitüsü boykotu

■ **Çeşitli yüksek öğrenim kurumlarında boykot sürdürülür ve zaman zaman polisler boykotları kırmakla görevlendirilirken, bu defa Polis Enstitüsü Yüksek Öğretim öğrencileri, tüm emniyet teşkilatında reorganizasyon isteğiyle boykota başlamışlardır. Polis öğrencileri «Biz hiçbir siyasi iktidarın maşası değiliz ve olmayacağız. Biz hükümetlerin değil, devletin polisleri olmak istiyoruz» demişlerdir.**

28 kasım

OYAK ve Renault

● Subay holdingi «OYAK»ın Türkiye'de kuracağı Renault otomobil fabrikası 1971 yılının sonlarına doğru üretime başlayabilecek ve çalışma programının ilk kısmında yılda 10 bin otomobil imal edebilecektir. Bu arada Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun yabancı ve yerli ortakları da açıklanmıştır. OYAK, Renault fabrikası için yüzde 42 sermaye koymakta, buna karşılık hisselerin yüzde 40'ı Renault'ya, yüzde 3'ü Societe Generalle'ye, yüzde 1'i Etablissements E. Cornac'a, yüzde 9'u Motorlu Araçlar İmal ve Satış A.Ş.'ne, yüzde 4'ü Yapı ve Kredi Bankası'na, yüzde 1'i de Turgutlu Konservecilik A.Ş.'ne ait bulunmaktadır. Fransa'da fiyatı 2 bin dolar kadar olan bu otomobillerin Türkiye'de satış fiyatı 40-45 bin lira olacaktır. Anadol otomobilleri 26.500 liraya satılırken, Renault'ların iki misli fiyatla satılması, hayli lüks mamulat olacağını göstermektedir. *Bu lüks otomobillerin* subaylara indirimli ve çeşitli kolaylıklar tanınarak satılacağı da tahmin edilmektedir.

Ereğli'de işçiye baskı

■ **Ereğli Demir Çelik fabrikalarında toplu sözleşmenin imzalanmasından sonra, grev sırasında *işçilere öncülük eden* bazı işçiler, işten çıkarılmaya başlanmıştır. Disiplin Kurulu, Ramiz Acar, Haydar Ustabaş, Burhan Karagülle ve Hasan Karaştaş'ın iş akidlerini feshetmiştir.**

29 kasım

Bütçe 28,5 milyar

■ **Yüksek Planlama Kurulu, 1970 yılı programına ilişkin olarak 1970 mali yılı bütçesinin çatısını 28,5 milyar lira üzerinden kurmuştur. Tasarının öngördüğü 2,5 milyar doralık ek finansman kaynağının bulunması konusunda başbakan Süleyman Demirel'in maliye bakanlığına gereken emri verdiği belirtilmiştir. Ek finansmanı öngören kanun tasarıları da yılbaşına doğru meclise sevkedilecek, yani bütçe açığını kapamak için yine dar gelirli vatandaşın sırtına yüklenilecektir.**

Yabancı şirket kârı

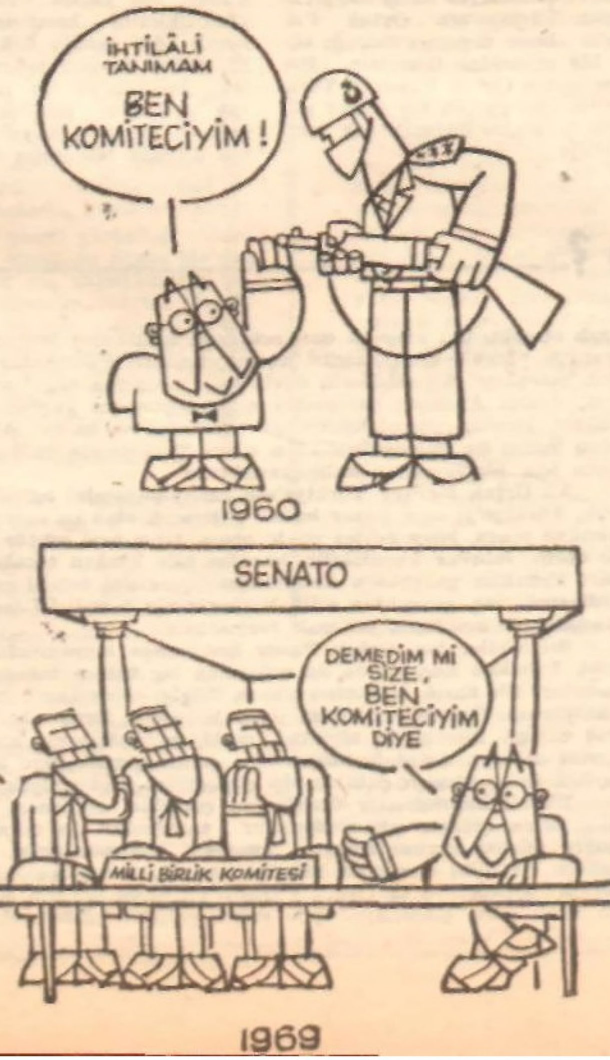
■ Millet Meclisi'nde petrol araştırma önergesi üzerinde görüşmeler yapılırken, işbirlikçi Güven Partisi'nin Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu dahi yabancı petrol şirketlerinin aşırı vurgununu itiraf etmek zorunda kalmış. «Ham petrol indirimini sağlayacak kararname çıkmadan önce petrol şirketleri ton başına 1 dolar kâr ederken, şimdi 2 dolar kâr ediyorlar. Türkiye'de petrol şirketlerinin imtiyazları fazladır» demiştir.

CIA ajanları

■ **Türkiye'de CIA'ya hizmet ettikleri sabit olan kimseler hâlâ en önemli mevkilerde tu*tulurken, Irak'ta İhtilal Mah*kemesi CIA örgütü ile teması bulunduğu ileri sürülen ve aralarında iki yüksek rütbeli subayın da bulunduğu altı Irak'lıyı idama mahkum etmiştir.**

• GÖZ GÖRE • YALÇIN ÇETİN •

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Bu Yıkıcılıktır!

GEÇEN hafta Ankara'da meydana gelen bazı olaylar, kendilerini sosyalist zanneden, fakat masa başında kendi başlarına çizdikleri strateji hesaplarına göre «sosyalistlik»**lerini şimdilik açığa vurmamak,** «sosyalist» **kelimesini zinhar ağza almamak gerektiğine inanan bazı kişilerin, karşı cephedeki gelişmeleri sağlıklı biçimde teşhis ederek devrimci mücadeleyi bir bütün halinde yürütmeleri gerekirken, kısır slogan çekişmelerinde hem kendilerini, hem de sosyalist hareketi yıpratmakta olduklarını göstermiştir. Nedir TİP Çankaya İlçesi'ndeki kavganın ana tema'sı? Kongrede çoğunlukta olan sosyalistler,** «Sosyalist Türkiye» **sloganını kullanmışlardır. Ya ne olmalıydı? Sosyalist partinin kongresinde sosyalistler elbette** «Sosyalist Türkiye» **sloganını kullanacaklardır. Ama bu devrimcilikleri kendilerinden menkul** «azınlık»**çılar derhal bu slogana karşı çıkarak** «Bağımsız Türkiye» **diye tutturmuşlardır. Sanki** «Bağımsız Türkiye»**ye karşı çıkan herhangi bir sosyalist varmış, sanki** «Sosyalist Türkiye» **diyenler, ülkenin bağımsızlığını istemiyorlarmış gibi... Bu slogan kavgası yüzünden bir sosyalist partinin en önemli ilçelerinden birinin kongresinde yumruklar konuşmuş, yüzkızartıcı suçlamalar birbirini kovalamış, nihayet iş hükümet komiserinin kongreyi tatil etmesine kadar vardırılmıştır. Toplantıyı sabote ettikleri yetmezmiş gibi, bu** «antisosyalist»**ler, azınlıkta oldukları halde, kongreyi sonradan kendi aralarında toplayarak sözümona ilçeyi ele geçirmişler, bununla da yetinmeyerek, daha sonra il merkezini işgal etmeğe kalkışmışlardır. Amaçları?** «Sosyalist Türkiye» **sloganını tasfiye ederek küçük burjuvaziye şirin görünmek için** «Bağımsız Türkiye» **papağanlığı yapmak...**

BU marifetin, bilimsel sosyalist öğretiye uygun strateji ve taktik hesaplarıyla ilgisi yoktur; yapılan hareket, küçük burjuva kuyrukçuluğunun, işçi sınıfı örgütünün öncülüğüne ihanetin, oportunizmin ta kendisidir. Likidatörlüktür. Geçen haftaki yazımızda, partiyi gerçekten sosyalist çizgiye getirmek için bütün sosyalistlerin Aybar oportunizmine karşı tek cephe kurmaları gerektiğini, bu *cepheyi bölenlerin, giderek* Aybar oportunizminin bir parçası haline geleceklerini belirtmiştik. **«Anti-sosyalist»ler**, bu yıkıcı davranışlarıyla, aynızamanda, Aybar oportunizmine hizmet etmektedirler. Aybar istifa ettikten sonra yeni genel başkana koşarak kendisine sosyalist mücadelede yardım edeceklerini ilk söyleyenler onlardır, bu taahhüdün üzerinden bir hafta geçmeden yeni genel başkanın konuştuğu kongreyi basarak yıkıcılık yapanlar yine onlardır. Bu sakim tutumlarıyla, zannediyorlar mıdır ki, bugün yeni bir atılımın hazırlıkları içinde bulunan TİP'in alt kademelerinden destek bulacaklar, partiye hakim olabileceklerdir? Diyelim ki, işçi sınıfı örgütünün diğer sınıflarla güçbirliğinde **«sosyalist»** kelimesini kullanmaktan sarfınazar etmesi gerektiğine partide bir kısım üyeleri inandırabildiler. Ama parti içi çalışmalarda dahi **«Sosyalist Türkiye»** sloganından tıpkı vebadan kaçar gibi kaçanların, işçi sınıfının partisi içinde yerleri yoktur. Bu gibilerin yeri, «güleryüzlü sosyalizm» sulandırıcılarıyla birlikte, sosyalist örgütün dışıdır.

TÜRKİYE'nin koşullarına uygun strateji saptanması mı, ittifaklar kurulması mı? Evet... Ama herşeyden önce «sosyalist» **olduğumuzu bilerek, bilimsel sosyalist öğretiyi rehber edinerek... Ve işçi sınıfı örgütünün, sosyalist örgütün öncülüğünden zerrece taviz vermeyerek... Küçük burjuvazinin kuyruğunda strateji olmaz, ittifak yapılmaz... İşte kaypak ve ikiyüzlü küçük burjuvazinin öncülüğünde yapılan 1960 demokratik devriminin Türkiye'yi getirdiği nokta... Yeni yeni ikili anlaşmalar, daha fazla yabancı sermaye, daha çok montaj *sanayii, barış gönüllüleri, NATO'ya daha fazla* bağımlılık ve Türkiye halkını idam sehpasına götüren Ortak Pazar... Burjuva demokratik devrimini yapanlar ise, holdingler kurarak yabancı sermaye ile tamamlaşmakta, sömürü mekanizmasının büyük çarklarından biri haline gelmektedir. Strateji saptanır, ittifaklar kurulurken sosyalistler bu gerçekleri de göz önünde tutacaklar, bilimsel sosyalist öğretiye dayanarak demokratik ve seviyeli bir tartışma ortamı içinde devrimci çizgiyi çizeceklerdir. Küçük burjuva şartlandırmalarının ve birtakım şemaların esiri olmayacaklardır. Başka ülkelerin deneylerinden şüphesiz geniş ölçüde yararlanacaklar, fakat ezberciliğe ve kalpazanlığa asla kapılmadan, Türkiye'nin tarihi, ekonomik, politik, askeri ve kültürel çeşitli sorunlarına bilimse yorumlar getirecek, teorik açıklamalar yapacaklardır. Bu güçlü atılımda, herhalde, oportunistlerin ve likidatörlerin yeri olmamak gerektir.**

Sömürge dönemi resmen başlıyor

Türkiye Halkı idam Sehpasında!

EMİLE NOEL VE BEHÇET OSMANAĞ OĞLU
— Türkiye'nin sömürgeleşmesini birlikte tezgahlıyorlar —

TÜRKİYE'de 1960 yılında başlayan **«sömürgeleştirme»** çabaları nihayet amacına ulaşmış, Ortak Pazar çerçevesi içinde Türkiye'nin açık pazar olması dönemi resmen açılmıştır.

Geçen hafta Başbakan Demirel'in başkanlığında toplanan Yüksek Planlama Kurulu, 2.000 yılına kadar Türkiye'nin ekonomik hayatını etkileyecek önemli kararı almış, Türkiye'nin Ortak Pazar geçiş dönemine geçmesini görüşmek ve anlaşma yapmak üzere Brüksel'deki Türk Delegasyonu'na talimat vermiştir.

Türkiye tarihinin en büyük trajedilerinden birinin son perdesi geçen hafta, Ortak Pazar Komisyonu Genel Sekreteri Emile Noel'in Türkiye'ye gelişi ile başlamıştır.

Basında temasları geniş çapta yeralan Noel, **«Noel Baba»** havasında demeçler vermiş, Ortak Pazar'a geçme halinde Türkiye'nin ne gibi nimetlere(!) kavuşacağını anlata anlata bitirememiştir.

Noel'i Türkiye'ye davet eden, bizim işbirlikçi kapitalistlerin kurdukları **«İktisadi Kalkınma Vakfı»**dır. Türkiye'yi sömürgeleştirme gayretlerinin uzun süreden beri, bir yandan işbirlikçi bürokratlar, bir yandan da işbirlikçi kapitalistler tarafından yürütüldüğü bilinmektedir. Özellikle son yıllarda, Dışişleri Bakanlığı'na ve Maliye Bakanlığı'na mensup bazı yüksek bürokratların, Türkiye'yi Ortak Pazar'a sokma konusunda akla hayale gelmedik ikna metodlarına başvurdukları bilinmektedir. Bunların başında ise, Türkiye'nin Ortak Pazar nezdindeki Büyükelçisi Ziya Müezzinoğlu gelmektedir. Ayrıca Ankara'da Dışişleri Bakanlığı'na mensup iki yüksek memur ile, Maliye Bakanlığı'nda bir yüksek memurun da, bu konuda yoğun faaliyet gösterdikleri, hattâ bu yüzden kendilerine başkent çevrelerinde **«Üç silahşörler»** adı verildiği bilinmektedir.

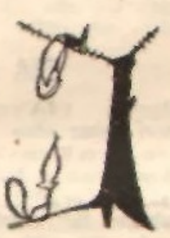
Özel sektörün sivri başları ise, Ortak Pazar'a kapılanma faaliyetlerini 1965 yılından beri örgütlü bir biçimde yürütmektedirler. Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği ile Ankara, İzmir, İstanbul, Adana, Eskişehir, Kayseri, Edirne, Keşan, Çorlu, Tekirdağ, Gemlik, Elazığ, İnegöl ticaret ve sanayi odaları ile borsaları tarafından 26 Kasım 1965 tarihinde kurulan İktisadi Kalkınma Vakfı, özel sektörün Ortak Pazar'dan korkmasını önlemek, hattâ yararlarına inandırmak için elinden geleni arkasına koymamıştır. Nihayet geçen hafta Ortak Pazar Komisyonu Genel Sekreteri Noel'i Türkiye'ye getirterek özel sektör içindeki son direnme noktalarını da tasfiye etmiştir.

İşte gerçekler!

Böylece, hem bürokratik mekanizmada, hem de özel sektörde Ortak Pazar'a girilmesi kabul ettirilmiştir.

Oysa, Noel'in Türkiye'ye empoze ettiği şartlar, gerçekten bir idam fermanı niteliğindedir. Ali Gevgilili'nin gayet iyi belirttiği gibi, fert başına 1.700-2.000 dolarlık milli gelir seviyeleriyle Ortak Pazar ülkeleri, fert başına daha 300 dolar bile düşmeyen Türkiye'yi kendileriyle aynı arenada rekabet etmeye zorlamışlardır. Ortak Pazar, beş yılda ancak 225 milyon dolardan ibaret kalacak proje kredileri ve işçiler için tanınacak ek bazı kolaylıklar karşılığında, yoksul Türkiye'den ağır sanayiini kurarak ekonomik bağımsızlığını elde etmesini adeta imkansızlaştıran tavizler istemiştir.

Yine Gevgilili'nin belirttiği gibi:

«Öteden beri Türkiye'yi Ortak Pazar'a sokmak için yaratılan tatlı hayallerden biri, **Türkiye'ye öncelikle «dev bir tüketici pazarı sağlanacağı»** vaadi idi. Oysa Noel'in konuşmalarından anlaşıldığına göre, tarım alanında Türkiye en önemli ihraç ürünleri için tanınan kontenjanları bile doldurabilmiş değildir. Aslında Altılar, kendi pazarlarının ihtiyaçlarını taşan üretim fazlalarıyla karşı karşıyadırlar. Türkiye'nin Ortak Pazar'ın «besin deposu» olacağı sözü bir masaldan ibarettir. Bir süre sonra Ortak Pazar'ın Türk tarımı için gerçek bir tehdit gücüne ulaşması ihtimali çok kuvvetlidir.

«Türkiye'yi, gümrük duvarlarını ileri Batı sanayiine açıp kota sistemine en kısa sürede son vermeye çağıran Ortak Pazar'ın Türk sanayi ürünleri karşısındaki tavrı da ilginçtir. Esasen çok az ihraç edilebilen Türk sanayi ürünleri için Ortak Pazar kendi gümrüklerinde yüzde 75 oranında bir indirim yapacaktır. Sadece Türk dokuma ürünleri Ortak Pazar ülkelerine yüzde 75 indirimle, ancak o ülkelerin tanıdığı kotalar oranında ihraç edilebilecektir. Oysa Türk sanayiinin şu anda ihracat potansiyeli taşıyan tek büyük kesimi, dokumadır. İmalat sanayiindeki katma değerin beşte birini yaratan dokuma, sanayi ürünleri ihracatında da, bütün öteki maddelerden ayrılmakta ve en yüksek dövizi sağlamaktadır. Dokuma alanında giriştikleri rekabetle Birleşik Amerika'yı bile korkutan Ortak Pazar ülkeleri ise, iş Türkiye'ye gelince, Türk dokumasının kendi pazarlarına serbest bir biçimde girmesini kontenjan yada kotalarla önleme telaşına kapılmaktadırlar. Sanayiin dış rekabete açılmasının sözcülüğünü eden Ortak Pazar, bizzat kendi sanayiini, Türkiye gibi yoksul bir ülkenin rekabetine kapatmaktadır.

«Türk sanayiine gerçekte hiçbir büyük taviz vermeyen Ortak Pazar, öte yanda ise, Türk gümrüklerini kendisinin en önemli ağır sanayi ürünleri için 12, hattâ 8 yılda sıfıra indirterek, Anadolu'ya bir pazar olarak yerleşme peşindedir. Ağır sanayie geçmesi bugünkü koruma altında bile çetin engellerle karşı karşıya olan Türkiye, kapılarını bir kez bu alanda sonuna kadar açarsa, **'makine yapan makineler'** sanayiini yaratma fırsatını tarih önünde kaçıracaktır.»

MÜEZZİNOĞLU
— İşbirlikçi bürokrat —

İşbirlikçiler!

Bu gerçeklere rağmen Türkiye Ortak Pazar'a nasıl girebilmektedir. Bu giriş aslında pek de kolay olmamıştır. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, küçük sanayi erbabı yer yer ve zaman zaman bu gelişmeye karşı direnmiştir. Ama Türkiye'de ticaret ve sanayi odaları, borsalar, yabancı sermaye ile esasen tamamlaşma durumunda bulunan kapitalistlerin elinde olduğu için, Ortak Pazar'a yeşil ışık yakmışlardır. Zira bu teşekküllerin yönetimini ellerinde bulunduran büyük kapitalistler, yabancı sermaye ile tamamlaşma halinde oldukları gibi, kendi sektörleri için geçiş döneminde 22 yıllık bir dokunulmazlık da sağlamışlardır. Nitekim İstanbul Sanayi Odası Meclisi Başkanı Ertuğrul Soysal, kendisi ve kendisi gibi olan sanayiciler için bu garantiyi sağlamanın rahatlığı içinde bir açık oturumda şöyle konuşmuştur:

«Ortak Pazar'ın Türk sanayii için kamçılayıcı, zorla düzene sokucu, rekabete itici bir ayıklama yerine geçeceği iddiasındayım. Girmek için üç yıl daha beklesek, aslında üç yıl sonra onlar bizden daha da ileri gidecektir. Bir an önce Ortak Pazar'la entegre olmamız (bü-

Milli burjuvazi (!) ne alemde ?

İşbirlikçi kapitalistler Türkiye halkının çıkarlarını ayaklar altına alıp, işbirlikçi bürokratların da desteğiyle Ortak Pazar'a kapılanırken ve ülkeyi bir açık pazar haline getirirken, Anadolu burjuvazisinin siyasi temsilcisi olmak durumundaki Erbakan ve Bilgiç grupları ne yapmaktadır? Yukarıdaki haberde de görüleceği gibi, İstanbul Sanayi Odası Temsilcisi, küçük sanayicilerin Ortak Pazar karşısında kaldıkları tehlikeyi hiçe saydığını, birkaç büyük kapitalist adına Ortak Pazar'la entegre olmayı kabul ettiklerini açıklamıştır.

Türkiye Ortak Pazar'a girdikten sonra, en büyük darbeyi yiyecek olan, hiç şüphe yok ki, özellikle Anadolu'daki küçük sanayicilerdir, işadamlarıdır.

Onların temsilcisi olarak ortaya çıkan eski Odalar Birliği Başkanı ve Bağımsız Konya Milletvekili Necmeddin Erbakan, bu satırların yazıldığı ana kadar bu konuda kesin bir tavır takınmamış, Bilgiç'çilerden de bu yolda bir beyan sadır olmamıştır.

Erbakan, şimdilik kurmayı tasarladığı partinin reklamını yapmakla meşguldür. Bu mutasavver parti üzerine gazetecilerle yaptığı konuşmalarda «Biz sağın sağındayız. Biz sağın her yerindeyiz. Biz bütün sağ kanadı sinemizde toplayacağız» **demekte, ekonomik görüşünü şöyle açıklamaktadır:** «Türkiye'nin meselelerini teşhiste CHP ile aynı fikirdeyiz. Fakat tedavide ayrılıyoruz. CHP devletçilik diyor, biz özel sektöre dayanıyoruz. Memleketimizi özel sektör aracılığıyla kalkındıracağız.»

Erbakan'a göre, özel sektöre bağlı kalkınmayı da şöyle izah etmektedir: «Devlet özel sektörün fabrikalar kurmasına yardım edecek, ama kendisi kurmayacaktır. Fabrikalar halkın olacaktır. Siyonistlerin döviz kaçırmalarına engel olunacak, devlet Anadolu tüccarının zenginleşmesine yardım edecektir. Bunlar gerçekleştirildiği takdirde ve halkın Allaha olan inancı da güçlendirildikten sonra Türkiye'nin kalkınmaması için hiçbir sebep kalmayacaktır.»

Ya Ortak Pazar? Türkiye'nin sanayileşmesini baltalayacak, Türkiye'yi açık pazar haline getirecek olan bu entegrasyondan sonra, ister devlet eliyle olsun, ister özel sektör eliyle olsun, fabrika kurulabilir, kurulsa bile ayakta tutulabilir mi? Erbakan, gerçekten Anadolu burjuvazisini temsil etmek iddiasında ise, gerçekten milli burjuvazinin temsilcisi ise, bu konuda bir açıklama yapmak zorundadır.

Bilgiç'çiler ise, Ortak Pazar konusunda konuşmadıkları gibi, Erbakan konusunda da uzlaşmaz bir tutum takınmaktadırlar. Bir basın toplantısı yapan Bilgiç, «Erbakan'ı tasvip etmiyorum. Desteklemiyorum da... Erbakan, bana kalırsa, çok acemi. Her şeyin söylenebileceği, yapılabileceği kanaatinde» **diyerek Anadolu burjuvazisi adına işbirlikçilere karşı açıkça tavır almayı dahi tasvip etmediğini göstermiştir.**

Büyük kapitalistler tarafından çıkarları çiğnenen, kendisi adına ortaya çıkan siyasiler tarafından da çıkarları doğru dürüst savunulamayan Anadolu burjuvazisinin, gerçekten bir milli burjuvazi niteliği arzedip edemeyeceğini, işbirlikçi sermayeye ve Ortak Pazar'a güçlü ve örgütlü biçimde karşı çıkıp çıkamayacağını yakın gelecek gösterecektir.

DEMİREL VE ÇAĞLAYANGİL
— İdam fermanında onların da imzası var! —

tünleşmemiz) gerektiği inancındayım!»

Ortak Pazar Genel Sekreteri E. Noel'in söyledikleri bu bakımdan Soysal'ın sözleriyle benzerlik arzetmektedir. O da yaptığı basın toplantısında, «**Sermaye piyasasının düzenlenmesi ve tüccarın dışarıya mal satması gereğini öğrenmesi gereklidir. Dışarıda yeteri kadar tanıtıcı çalışmanız yok. Reformların sadece hükümet tarafından yapılması yetmez. Özel sektörün ve idarecilerin de düşünüşlerinin modernleştirilmesi, çalışmaları başarıya götürebilir. Büyük fedakarlıklar yüklendikten sonra, Türk ekonomisinin güçlenmesi beklenebilir. Bunlar kısa zamanda olmaz. Vakit ister. Sıkı çalışma ister. Bu bir alarm zilidir. Sizin kapalı ve suni bir ekonomik rejimden, açık bir rejime geçmenizi istiyoruz»** demiştir.

Kendilerine 22 yıllık dokunulmazlık sağlayan bizim işbirlikçi büyük kapitalistler, Türkiye'de kendileri dışında ve ancak 12 yıllık muafiyet tanınan sanayilerin çökeceğini, «**makine yapan makineler**» sanayiinin hiç kurulamayacağını ve Türkiye'nin hiçbir zaman ekonomik bağımsızlığa kavuşamayacağını asla dikkate almamaktadırlar. Sadece kendi çıkarlarını düşündükleri içindir ki, Ertuğrul Soysal yine şöyle konuşabilmektedir: «**Biz rekabet edemeyiz laflarını mübalagalı görüyorum.**

Tam rekabete kadar önümüzde 22 yıl daha olacaktır. Eğer bugünkü teknoloji asrında 40 sene bir sanayiin gelişmesi için yeterli süre değilse, o zaman ben bir sanayici olarak müstehlikin yanına geçerim. Müstehliki, ithal ikamesine dayanan *sanayiin istismarına* daha fazla bırakamam. Batı isterse 200 senede sanayileşmiş olsun, 17. ve 18. asrın 200 senesi, bugün 20 seneye bedeldir. 40 yıl sonra Türk sanayii ya ayakta kalır, yada kalamaz ise, dışarının malı gelir, hepimiz sanayilerimizi kapatırız.»

Görüldüğü gibi, büyük sanayicilerimizin temsilcisinde, vatanın ve halkın yüksek menfaatlerini düşünmekten eser yoktur. Hesaplarını tamamen kendi hasis çıkarlarına göre yapmışlardır. Yabancı sermaye ile entegre olunca kendilerinin ayakta olacaklarına inanmaktadırlar. Ama ayakta kalamazlarsa da ne gam? Fabrikalarının kapılarına kilit vuracaklardır. Nasıl olsa kendilerine Avrupa sanayii mutlu yaşantılarını sürdürecek bir imkan sağlayacaktır.

İdam fermanı

Büyük kapitalistler dışındaki küçük sanayicilerin Ortak Pazar karşısında ne düşündükleri de, Sanayi Odası Meclisi Başkanı için hiç önemli değildir. Bu konuda sorulan bir soruya da Ertuğrul Soysal şu cevabı verebilmektedir: «**Benim ifadem, ufak nüanslarla, İstanbul Sanayi Odası'nın resmi görüşüne yakındır. Ama firma be firma bir anket yapılır da, sanayicilerin görüşleri sorulursa, büyük bir ihtimalle birçok sanayicimizin Ortak Pazar'ı reddedecekleri ortadadır. Fakat, Ege, Ankara, İstanbul Sanayi Odası yöneticileri fikir olarak, Batı'ya yönelmenin ve Ortak Pazar'la entegre olmanın lehindedirler.»**

Evet, büyük sanayiciler, sayıları az da olsa, Anadolu burjuvazisinin çıkarlarını ayaklar altına alarak, büyük çoğunluğun görüşlerini hiçe sayarak «**Ortak Pazar**» demekte, başka bir şey dememektedirler.

İşbirlikçi kapitalistler böyle *yeşil ışık yaktıktan sonra*, öteden beri Ortak Pazar'ın sözcülüğünü yapan işbirlikçi büyük bürokratlar da hükümeti Ortak Pazar'a girmeye kolaylıkla razı etmişlerdir.

Nihai kararın alındığı Yüksek Planlama Kurulu'nda uzmanlar, başta Müsteşar Korkut Özal olmak üzere Ortak Pazar'a girilmesine karşı çıkmışlar, «**Kotaların kaldırılarak liberasyona gidilmesi, Ortak Pazar mallarına yüzde 60 gümrük indirimi uygulanması, yatırım malları ile yarımamul maddelere sekiz yıl sonra hiç gümrük uygulanmaması**» gibi şartları olumsuz karşılamışlardır. DPT yetkilileri, bütün tutuculuklarına rağmen, bu şartların yeni gelişmekte olan Türk sanayii için idam fermanı olacağını öne sürmüşlerdir.

Ama yukarıda sözünü ettiğimiz «**üç silahşörler**»in de desteğiyle, Dışişleri Bakanlığı yetkilisi, konuyu siyasi bakımdan ele almış, Türkiye'nin Avrupa içindeki çıkarları yönünden Aralık'ta yeni döneme başlamanın kaçınılmaz olduğunu söylemiştir. Bunun üzerine Başbakan Demirel kendisini tarihi sorumluluk altına sokan karara «**evet**» demiş, entegrasyonun baş tezgahçısı Ortak Pazar nezdindeki Büyükelçi Ziya Müezzinoğlu'na son görüşmeler için derhal Brüksel'e hareket etmesi bildirilmiştir. Dışişleri Bakanı Çağlayangil de, Aralık'ın ilk haftasında Brüksel'e giderek büyük bir ihtimalle Türkiye halkının idam fermanını imzalayacak, böylece Türkiye'de sömürgeleşme dönemi resmen başlamış olacaktır.

TİP'te yeni gelişmeler...

AYBAR'ın genel başkanlıktan istifa etmesinden sonra Türkiye İşçi Partisi bünyesinde ilgi çekici ve umut verici gelişmeler görülmektedir.

Geçen sayımızda «**Aybarsız Aybar Yönetimi**» kurulduğunu belirttikten sonra, «**Yeni Genel Başkan Mehmet Ali Aslan'ın, bütün menfi tahminlere rağmen, genç yaşta yüklendiği büyük sorumluluğun farkına vararak, Aybar vesayetinden kendisini kurtarması ve TİP'i gerçekten sosyalist kimliğe kavuşturacak çalışmalara imkan hazırlaması da bir ihtimaldir**» demiştik.

Yeni genel başkanın, geçtiğimiz hafta yaptığı konuşmalar ve aldığı bazı kararlar, *bu ihtimali kuvvetlendirici istikamette* olmuştur.

Aslan, TİP Çankaya İlçe Kongresi'nde yaptığı konuşmada, hemen hemen tüm sosyalistlerin benimsedikleri görüşleri dile getirerek şöyle demiştir:

«**Sosyalist mücadelede başarı, ancak sosyalist örgütle mümkündür. Seçimler ve parlamento ise, bir sosyalist örgütün asla ihmal edemeyeceği etkili araçlardır. Sosyalist teoriye önem vermeyen bir örgütlenme anlayışı, emekçi halkın iktidarını sağlamak yolunda etkili olamaz. Ve ayrıca, sadece teorik tartışmaların, yani eylemden kopuk, eyleme yönelmeyen teorik tartışmaların da sosyalist hareketin başarısına katkısı yoktur.**

«**Gençlerin tam bağımsız, her türlü baskı ve sömürüden uzak, sosyalist bir Türkiye özlemleri, bizim ana hedefimizdir. Bu soygun ve sömürü düzenini değiştirme çabaları, yine bizim gerçekleşmesi için mücadele ettiğimiz temel amacımızdır. Gençlerin isteklerini haklı bulmamız bir yana, parti olarak bu istekleri gerçekleştirme mücadelesinin içindeyiz.**

«**Biz pasifizme karşıyız. Bütün emekçi sınıf ve tabakaların ve gençliğin, düzeni değiştirmek için tüm demokratik hakları, gösteriler, mitingler, yürüyüşler gibi anayasal hakları en etkili bir şekilde kullanmalarını istiyoruz. Gençliğin aktivitesinin daha da geliştirilmesini istiyoruz.**

«**İlerici gençlik ve ilerici aydınlar, partimizin vazgeçilmez unsurlarıdır. Partimizdeki emekçilerle aydınlar, ancak birlik ve *beraberlik* içinde çalışmayla sosyalist iktidara giden yolda güçlü adımlar atılacağının bilincindedirler. Ayrıcı, bölücü davranışları etkisiz bırakacak bir dayanışma içindedirler.**

«**Partimiz dışında bulunan anti-Amerikan ve devrimci aydınların ise Amerikan emperyalizmine ve onun yerli işbirlikçilerine karşı olan tutumlarını sempati ile karşılıyoruz.**

«**Sosyalist iktidarın gerçekleşmesi, güçlü, sağlam bir örgütlenmeye bağlıdır. Sosyalist öğretiyi rehber edinen, üyelerini sosyalist öğretiye uygun eğiten, bilinçli, cesur, fedakâr, bilgili ve akıllı militanlar yetiştiren bir sosyalist örgüte bağlıdır. Örgüt olmadan, düzensiz ve disiplinden yoksun hareketlerle sömürü düzenini değiştirmek iddiaları ciddi olmaktan uzaktır. Örgütün daha güçlü olması için, üyelerini eğitmek zorunluluğu vardır. Sosyalist öğreti hem okumakla - özellikle sosyalizmin temel bilim kitaplarını okumakla -, hem de işçi, köylü kitleleriyle omuz omuza sosyalizm için mücadele etmekle öğrenilir. Ve sağlam bir temele oturtulur. Asıl mesele, kitaplardaki teorik bilgileri, somut meselelere yönelmiş eylem içinde emekçi halkımızın bilinçlenmesini ve örgütlenmesini hızlandırıcı bir şekilde kullanmaktır.**

«**Bugün içinde bulunduğumuz durumda, her sosyaliste sorumluluğunu hatırlatırım. Partimizin daha etkin bir güç haline gelebilmesi, gelişmesi, kaybedilen mesafenin süratle kazanılması, ancak ve ancak kişisel kırgınlıkları ve dargınlıkları bir yana bırakarak, birlik ve beraberlik içinde safları sıklaştırmakla mümkündür.»**

Aslan'ın konuşmalarını teorik bakımdan şüphesiz her sosyalistin yüzde yüz onaylaması mümkün değildir. Zira, özellikle stratejik ve taktik sorunlar üzerinde sosyalistler arasında tartışmalar sürüp gitmektedir. Fakat bunun bir disiplin içerisinde ve bilimsel şekilde yapılması, ancak partinin toparlayıcı ve demokratik bir tutum takınması sayesinde mümkün olabilecektir. Aybar bundan ısrarla kaçmıştır. Kaçtığı içindir ki, artık tüm bilinçli partililer tarafından reddedilmektedir. Aslan'ın konuşmaları bu bakımdan umut vericidir.

Yeni genel başkan, partinin daha etkin bir güç haline gelebilmesi için kişisel kırgınlıkları ve dargınlıkları bir yana bırakma iradesini öncelikle kendisinde göstermiş, örneğin bir süreden beri kaos içinde bulunan Ankara ilinde, il başkanlığına Aren grubuna mensup Minnetullah Haydaroğlu'nu getirmiştir. Şahıs seçiminde isabet olup olmadığı tartışılabilir, daha genç ve dinamik bir partilinin bu göreve getirilmesinin daha uygun olacağı düşünülebilir. Bununla beraber, Aslan'ın muhalefete mensup bir partiliyi önemli bir göreve getirmesi, o grubun da bu teklife itiraz etmemesi, gerçekten iyi bir başlangıçtır.

Aslan, ayrıca, çalışmalarını genel merkez çerçevesinde kısıtlamayıp, Ankara'da ve İstanbul'da çeşitli bilimadamlarıyla, uzmanlarla, sempatizanlarla temas kurmuş, partinin birlik ve beraberliğe kavuşması yolunda neler yapılabileceğini araştırmaya başlamıştır.

Ancak, bütün bu olumlu gelişmelere rağmen, geçen sayımızda ısrarla belirttiğimiz ihtimal hâlâ endişe verici bir tehlike olarak durmaktadır: Bugüne kadar Aybar'la beraberliği malum olan merkez yürütme yada genel yönetim kurulu üyelerinin, bu iyi niyetli çalışmaları çelmelemesi yada Aslan'ın bu iyi niyetli çalışmalarının önümüzdeki büyük kongrede Aybar'ı tekrar iş başına getirmek üzere istismar edilmesi... Bu bakımdan Aslan, olumlu atılımlarında son derece dikkatli davranmalı, Aybar oportunizminin partiyi ele geçirmesine açık seçik karşı olduğunu ortaya koymalıdır. Ancak bu takdirdedir ki, sosyalistlerin geniş desteğini bulacaktır.

Partinin bu kritik döneminde partililere de düşen büyük görevler vardır. İlçe ve il kongreleri, sosyalistleri işbaşına getirecek biçimde yapılmalıdır. Nitekim İstanbul'da şimdiye kadar yapılan ilçe kongrelerinde ne Aybarcı oportunistler, ne de küçük burjuva kuyrukçuları etkin olamamıştır.

Ankara'da yapılan Çankaya İlçe Kongresi'nde ise, demokratik devrimciler, hiçbir şekilde tasvip edilmeyecek bir yıkıcılıkla toplantıyı sabote etmişlerdir. Bununla da yetinmemiş, genel merkez tarafından Ankara İl Başkanlığı'na getirilen Minnettullah Haydaroğlu'nun başkanlığını tanımamışlar, il merkezini basmışlardır. Demokratik devrimciler, bu tutumlarıyla, partiyi sosyalist çizgiye oturtmak, ona devrimci bir nitelik kazandırmak değil, aksine, partiyi parçalamak durumundadırlar. Aybar oportunizminin kesin yenilgiye uğratılması gereken bir dönemde, sosyalist güçleri parçalamak suretiyle Aybar'ın ekmeğine yağ sürmekte, Aybar'a hizmet etmektedirler. Bu tutum, aynızamanda, partiyi kesin zaafa uğratarak egemen sınıfların ve emperyalizmin çıkarlarına hizmet etmektedir.

TALANCILAR, TİP'Lİ ENCÜMEN ÜYESİNİ DÖVDÜRDÜLER

GEÇEN yıl yapılan belediye seçimleri sonunda işçi temsilcilerinin meclislere girmesinden bu yana, talancılarla TİP'li üyeler arasında devamlı çatışmalar meydana gelmektedir. Eski metodlarla **«bal tutan parmağını yalar»** prensibini uygulamak isteyen talancılar, karşılarına çıkan TİP'li üyelere devamlı olarak saldırmaktadırlar. Bu saldırının en önemli sebebi, TİP'li üyelerin devamlı olarak ihale oyunları ve arsa spekülasyonlarını engellemek istemeleridir. Birçok yerde tabanca çekmeğe, adam dövmeğe kadar varan bu saldırıların sonuncusu Alibeyköyü'nde olmuştur. Alibeyköyü'nün TİP'li Belediye Daimi Encümeni üyesi Hikmet Denli, aralarında başkan vekili Musa Erdal'ın da bulunduğu bazı kişiler tarafından dövülmüştür.

Denli'nin dayak yemesine, iki ay kadar önce seçildiği daima encümen üyeliğinde devamlı olarak talancılara karşı çıkması sebep olmuştur. Encümene seçildiğinden bu yana diğer üyeler tarafından yola (!) getirilmeğe çalışılan TİP'li üye devamlı olarak muhalefet şerhi kullanmamaktaydı. Bunun bir somucu olarak bu olayın geçtiği Alibeyköyü Belediyesinde alınan bazı kararların bilinmesi, konuya açıklık getirmesi bakımından önemlidir.

TİP'Lİ HİKMET DENLİ
— Yolsuzluğa karşı savaş —

387 bin liraya ihale edilmiş olan Alibeyköy mezbaha köprüsüne çeşitli arttırmalarla 580 bin lira olarak ödenmiştir. 100 bin liraya ihale olunan terminal binası için kanuni olarak yüzde yirmi artımla 120 bin lira ödemişlerdir. Fakat daha sonra 29 bin lira daha ödemek isteyen üyeler, bu konuyu yeniden encümene getirerek kanunsuz karar almak istemişlerdir. Denli alınmak istenen bu karara karşı çıkmıştır. Sevinç Sokağı ihalesinde ise mutemet yatırılması gerekli olan 6180 lirayı müteahhitlerin bir kısmına eksik bildirmiş, eksiltmede daha düşük fiyat veren bu müteahitler ihale dışı bırakılmıştır. İhalede para yerine çekle iş görüp kazanan müteahitin çekinin karşılığı ise aranmamıştır.

Ayrıca bu ve benzeri yolsuzluklardan dolayı Kaza muhakemat komisyonu 11.9.1969 tarih 13 sayılı gizli belgesiyle Alibeyköyü Encümeni'nde yapılan yolsuzlukla ilgili olarak karar almıştır. Böylece, kaymakam başkanlığındaki komisyon tarafından da kanunsuzluk olduğu kabul edilmiştir. Buna göre encümenin sekiz kanunsuz davranışının hesabını mahkeme önünde vermesi de kararlaştırılmıştır.

Bu sekiz konudan bazıları şunlardır: Usulsüz olarak belediye kasasında para bulundurmak. İşçi bordrolarında eksik ödeme yaparak parayı keyfi kullanmak. Alınmamış encümen kararlarını alınmış gibi yazıp deftere yapıştırmak. 2490 sayılı kanuna (eksiltme-arttırma ve kiralarla ilgili) aykırı davranmak. Keşfe uymıyan kanalizasyon, elektrik v.b. yapımı kabul etmek.

Bu şekilde bir talan ağı kuran encümende bu yolsuz kararlara karşı çıkan Hikmet Denli'nin dayak yemesiyle sonuçlanan olay ise şöyle olmuştur: Cumartesi günü bir masa alma meselesini takip için Belediye binasına gelen Denli, kapıcı Sadık tarafından ısrarla eski karakol binasına götürülmek istenmiştir. Eski karakol binasına götürülen TİP Encümen üyesi, buradan çıkarken Belediye resi vekili ve arkadaşlarının hücumuna uğramıştır. Bitkin düşünceye kadar dövülen Denli, çeşitli yaralar almıştır.

Olaydan sonra hükûmet doktoruna müracaat eden Hikmet Denli, aldığı raporla ve şahitleriyle birlikte savcılığa müracaat etmiştir. Ayrıca salı günü katılmak istediği encümen toplantısına sokulmıyan Denli'ye, kanunsuz olarak, encümenden çıkartıldığı bildirilmiştir. Kaymakamlık ve valiliğe haklılığını kabu ettiren TİP'li üye, halkın verdiği seçilme hakkının engellenmesi karşısında, gerekirse Danıştay'a başvurmağa karar vermiştir.

İşçilerin direniş hareketleri gelişiyor

Grev - lokavt kanunun aksaklıklarından doğan uygulamaya karşı işçiler, direnme hareketlerini geliştirmektedirler. Devrimci sendikalar, işçilerin haklarını almadan toplu sözleşme imzalamazken, sarı sendikalar da, işçilerinin ve devrimci sendikaların devamlı baskıları karşısında grev yapmak zorunda kalmaktadırlar. Geçen hafta içerisinde EAS fabrikasında Petrol İş Sendikası greve gitmiştir. Hisar Döküm Fabrikasında ise, sendika seçme özgürlüğü isteyen işçiler, Maden İş Sendikasına geçmek için direnişe geçmişlerdir. Öte yandan Eğe Sanayii'de direnmekte olan işçiler geçen hafta işbaşı yapmışlardır. Resimde, sömürüye karşı mücadele açan EAS akü Fabrikası işçileri görülmektedir.

Müteahhitlerle savaşan genç hâlâ tutuklu!

19/9/1969 tarihinde Karlıova'da yapılmak istenen mitingin Kaymakam Şeref Artar tarafından engellenmesini protesto amacıyla Mustafa Kemal anıtına beş pankart koyan, doğulu genç aydın Mehmet Arslan, o günden bu yana tutuklu bulunmaktadır.

171. maddenin 21/2 maddesine aykırı hareket ettiği iddiasıyla asliye ceza hakimi Kamil Acar tarafından tutuklanan Arslan'ın tutuklanmasına sebep olan pankartlarda şunlar yazmaktaydı: «Barakalarımız yapılmadı, evlerimiz bize mezar olursa sorumlusu hükûmettir», «Onlar tok, bizler aç artık buna izin yok», «Hükûmetler Anayasanın 12 - 20 - 22 - 31 - 37 38 - 41 - 42 - 43 - 49 ve 50. maddelerine göre suç işliyor», «Boğazda sefa, doğuda - cefa,» «Anayasa madde 28: Herkes önceden izin almaksızın silahsız ve saldırısız gösteri yürüyüşü yapabilir.»

Arslan, 1966 depreminin özellikle müteahhitleri kalkındırdığı iddiasının ortaya atıldığı doğu mitinglerin öncülerindedir. Ve uzun bir süreden beri sürdürülmekte olan mitinglerin düzenlenmesinde çalışmıştır. Tutuklanan genç devrimcinin muhakemesiyle doğulu avukatların yeteri gibi ilgilenmemeleri, doğulu gençler arasında üzüntü ile karşılanmaktadır.

Karamsarlık Yakışmaz Bize

Karamsarlık yakışmaz bize. Türkiye Sosyalistleri, tarihlerinin çok karanlık günlerinde nice dar geçitlere itilmiş, ihanetin çukurlarına düşenlerin yanında, burunlarının ucuna kadar gelen ölümle matrak geçmesini bilenleri görmüşlerdir.

Sağır bir toplumda, sesin yankılanmadığı, çağrımızın, korkak ve kuşkulu gözlerle karşılandığı dönemde karamsarlığın üstesinden bir Nazım Hiymet mısraı okur gibi güç ve kolay gelinmiştir.

Karamsarlık haber vermeden, bir eşkiya kolu gibi pusuya düşürür insanı. Aykırı güçlerin, toplum savaşçısının yanında yöresinde kurduğu tuzaklar da öyledir. Ortak çalışma bilincine ters düşerek burnunun doğrusuna gidenler yakalandığı tuzakta, artık durumlarının farkında bile olmadan ortak çalışanlara çeker silahı.

Evet, geçici bir dönem yalnızlığa doğruyuz; sakat doğmuş çocuğumuzun büyüme yaşında azgelişmişliği meydana çıktıkça, karşımıza geçip: «Biz demedik mi», diyen küçük burjuva züppelerinin içindeyiz. Evet, hemen gerçekleşmesini istediğimiz durumların, henüz gerçekleşme koşulları taşımadığını geç farketmişiz. Toplumu değiştirme savaşının pek ilkel bir aşamasında herhangi bir ilçede, belediye meclisi listesine zar zor aday yaptığımız herhangi bir arkadaşın eğitilmesinin kurulları eleştirmekle sağlanmayacağını görmüşüz. Reşit Güçkıran'ın Antep'te «kayıtlı» bir adamın kurşunu ile öldürüldüğünü, Çankaya ilçe kongresinde sandalyaların konuştuğunu okumuşuz. Üstelik güvendiğimiz dağlara kar yağdığını görmüşüz. Nasıl olsa birgün kirlenmiş bir gömlek gibi bizi sırtlarından çıkarıp atacak olan genç kuşakları rakı sofralarında allak bulak ederek saç-sakal sosyalizmine yuvarlamışız. Okumuşu küçük burjuva, okumamışı öncü sayarak, elin nasırına bakmaktan, kafanın nasırını göremez olmuş gözlerimiz.

Ama karamsarlık yakışmaz bize. Çünkü toparlanmak için, ölçütümüz genellik kazanmış artık. Sözlerini yazılarımıza siyah harflerle dizdirmekten övünç duyduğumuz toplum savaşçılarının sadece adlarını söyleme biçimliliği ve ukalalığı modasını yitirmiş, Türkiye'yi öğrenme gereksinmesi kafamıza dank etmiştir. Bilimsel yöntemin kılavuzluğunda ülkemize görerek bakma gereksinmesi, sakat doğmuş çocuğumuzun koltuk değneklerini parçalasa bile, iyimserliğimizin bir avuntu olmadığını gösterecektir.

Bu zaman kazanılmıştır.

Şükran KURDAKUL

Ferruh Doğan

BILİNÇALTI!

FETİŞİZM, SOSYALİZM ve KEÇİLER

Sencer DİVİTÇİOĞLU

ANT'ta yayınladığım bir makalem(1) Ankara'dan arkadaşlarım A. Sönmez'in yazılı,(2) K. Somer ile T. Timur'un şifahi eleştirilerine yolaçtı. Dokundukları bazı hususları tavzih mahiyetinde açıklamak görevimdir.

A. Sönmez'in yapıcı eleştirilerine ilke olarak katıldığımı söyliyeyim. Bununla birlikte aşağıdaki iki nokta üstünde dikkatle durmamızın faydalı olacağına inanıyorum.

Arkadaşımın, Türk ekonomisinde yabancılaşma olayının meta fetişizmi seviyesinde oluştuğu, giderek bu fetişizmin yaygın ve hakim olduğu (özellikle 1950'lerde) önerisini şüphe ile karşılıyorum.

Meta üretiminin yeraldığı, üretimin mübadeleye yöneldiği her toplumda (burjuva ve burjuva - öncesi) meta fetişizmi söz konusu olmakla beraber,

«... (söylediklerimin hepsi) maddi çıkarların hakim olduğu zamanımız için doğruysa da, katolikliğin hakim olduğu Orta - Çağ ile siyasetin hakim olduğu Atina ve Roma için doğru değildir... Ancak iktisadi şartlar orada katolikliğin, burada da siyasetin asli bir rol oynadığını açıklıyabilir.»(3)

Bu demektir ki özgül nesnel şartları bünyesinde toplayan bir ekonomide meta üretimine, yani mübadele değeri için üretime gidildiği vakit bile, fetişizmin kayarak başka yabancılaşma seviye ve kertelerinde oluşması mümkündür. Eğer Türk ekonomisi azgelişmişlik karakteri gösteriyor, sermaye yabancılaşması yaygınlaşamıyor ve tarımsal kesimde yaratılan toplam ürünün ortalama olarak sadece %33,8'i fiatlanıyorsa, fetişizmin, tarihten tevarüs edilen üst - yapı kurumlarının etkisi ile de, din, gelenek ve hattâ devlet kertelerinde tezahür edeceği beklenebilir.

Günümüzün Türk toplumunu anlamak için meseleye bu mercekten bakılmasının lüzumuna inanıyorum. Tabiatiyle bu tarz bir çalışma, paralelinde, üretim güçlerinin gelişmesinin, yani maddi iktisadi hayatın, ayrıntılı bir tahlilini de gerektirir ve hatta üst - yapı tahlillerine önceliği vardır. Zira, oldukça hızlı bir tempo ile kapitalist üretim tarzına girmiş olan Türk ekonomisi, sermaye kullanımını yoğunlaştırdığı ölçüde, emek - gücünün fetiş karakteri sağlamlaşacak ve dolayısı ile başka seviye ve kertelerde tezahür eden fetişizm meta fetişizmine yönelecektir (yönelmeye başlamıştır).

Fakat bu değişme sürecini gereğince biliyor muyuz? Ben meseleyi ortaya atmaya çalıştım, çözümü hepimizi ilgilendirir.

A. Sönmez'in, mukaddesatçılık hakkında yaptığım yorumun eleştirisine gelince: Benim yada onun yaptığı yorumların farklı olması meselenin önemini değiştirmez. Engels'in J. Block'a yazdığı bir mektuptan şu parçayı birlikte okuyalım:

«... İktisadi durum temeldir. Fakat üst - yapının çeşitli unsurlarını - sınıf mücadelesinin siyasi şekilleri ile bunların vargıları, kazanılan bir kavgadan sonra konulan anayasa, ve hattâ mücahitlerin zihinlerinde yaptıkları kavga hakkında düşünceler, siyasi, kanuni, dini fikirler ve bunların doğma olmak istidadı gösteren gelişmesi- tarihi çatışmanın seyri üstünde etkilerini gösterir ve bazı hallerde etkin rol oynarlar. Fakat sonsuz olaylar içinde, iktisadi hareket kendisini eninde - sonunda kabul ettirir.»(4)

Bu ibarenin teorik yorumu apaçıktır: Toplumdaki üretim güçlerinin (maddi temel) nicel ve nitel seviyesi ile cari üretim (mülkiyet) ilişkileri o toplumun üretim tarzını belirler. Her üretim tarzı kendi alt - yapısı ile uyuşan üst - yapı kurumlarını (din, zihniyet, siyaset, hukuk, estetik) doğurur. Üretim güçleri ile üretim ilişkileri arasındaki diyalektik bağıntı gibi, alt - yapı ile üst - yapı arasında diyalektik bağıntılar, mevcuttur. Bu durumda, üretim güçleri ve alt - yapı gibi bağımsız değişkenler etkilerini ancak tahditler altında icra edebilirler. Böyle olunca, alt-yapı ile üst - yapı kurumları arasındaki diyalektik ilişkiler, herhangi bir dönemde, tali çelişkiler kategorisine dahil edilebilecek olan çeşitli toplumsal çelişkilerin ortaya çıkmasına sebep olabilir. Mesela, dini görüşlerin gelişen maddi hayat karşısındaki davranışları gibi. Tabiatıyla, toplumdaki maddi güçler son kertede belirleyicidir, fakat toplum matrisi içinde belirli bir döneme has tali çelşkiler, o toplumu o anda üstün - belirleme niteliğindedir. Tali çelişkileri nazarı itibara almadan, iktisadın son kertede belirleyiciliğine bel bağlıyarak, sömüren ve sömürülen sınıflar arasındaki asli zıdlıkların hemen ortaya çıkacağını sanmak hatalıdır. Zincirin kırılması «zincirin zayıf halkası»nı yakalamakla kabildir. Toplumda o andaki tali çelişkiler, asli zıdlıkarın bir türevidir ve bundan dolayı da, sınıf çatışmasının parçasıdır, ondan ayrılamaz.

Sanırım ki, bu teorik çerçeve mukaddesatçılık hareketinin değerlendirilmesine bir nebze yardım edebilir. Mukaddesatçılar Türk toplumunda üst - yapıda meydana çıkan «batıcı - laik» ve «Türk - müslüman» çelişkisinden yararlanmayı bilmektedirler. (Hangi niyetle kullanılırsa kullanılsın). Böyle bir çelişkinin mevcudiyetine inandığım içindir ki, mukaddesatçılık hareketini yorumlamaya çalıştım. Bu hareket hakkında ya benim yada A. Sönmez'in yorumlarından birinin geçerliliği meselenin özünü değiştirmez. Önemli olan konu, üst - yapıdan gelen tali çelişkilerin belirli bir anda o toplumu üstün - belirlediğidir. Eğer bu durum, sınıfararası asli zıdlıkların belirlenmesine yolaçabilecek güçte ise, bunu sosyalist mücadelenin dışında tutmak için herhangi bir sebep yoktur. Bizlerin görevi, bu üst - yapı çelişkilerinin sınıf zıdlıkları ile yakınlığının derecesini gösterebilmektir.

K. SOMER ve T. Timur arkadaşlarımın şifahi eleştirilerine gelince:

Herşeyden önce sosyalizme geçiş teorisi ile sosyalist teorinin temeli olan marxist öğretiden ne anladığımı kısaca açıklamaya çalışayım. Marxist öğreti iki ayrı, fakat birlikte işleyen disiplinden kurulmuştur: Tarihi maddecilik ve maddeci diyalektik. Tarihi maddecilik farklı üretim tarzlarının işleyişlerini, evrimlerini ve evrilme süreçleri içinde geçiş dönemlerinin özgüllüklerini inceliyen tarih bilimidir. Maddeci diyalektik ise düşünce sürecinin bünyesini ve işleyişini gösteren ve ona rehberlik eden bir felsefedir, marxist felsefe diye de adlandırılır. Söylemeye lüzum yoktur ki, marxist felsefe tarih bilimine ışık tutar, sistemleşmesine yardım eder.

Dikkat edilirse yukarda söz konusu ettiğim, **sosyalizme geçiş teorisi ile sosyalist teoriye temel olan marxist öğretidir, yoksa sosyalizme geçiş teorisi ile sosyalist teorinin kendisi değil.** Bundan dolayı yazımda,

«... kurulacak olan bu (Türk) sosyalizmi herhalde Batı Hiristiyan kültürünün bir ürünü olan tercüme ve telif eserlerin bize sunduğu bir sosyalizm değil, fakat tarihi süreç içinde şekillenecek ve çıkış noktaları ile gelişme kanunlarını Türk toplumunda bulacak bir sosyalizmdir.(5).

demekle inkar ve reddettiğimin Marxist öğreti değil, fakat bize şimdiye kadar sunulan batı - hiristiyan tipi kalıplaşmış bir sosyalizme geçiş teorisi ile sosyalist teori olduğu anlaşılır.

Açıklıyayım: Bildiğim kadarı ile bilimsel sosyalizmi kuranlar, Marx ve Engels, eserlerinin hiç bir yerinde (çok kısa ve odak noktasını gösteren cümle ve paragraflar hariç), tarihin gelişme kanunlarına göre kurulması kaçınılmaz olan sosyalist üretim tarzı hakkında, ne bir sosyalizme geçiş teorisi (mesela proletarya diktatörlüğü), ne de sosyalist bir teori vermeye yeltenmişlerdir. Yeltenmemişlerdir diyorum, zira kurdukları marxist öğreti henüz yaşanmıyan bir sistemin teorisini yapmaya müsait olmayacak kadar gerçekçidir. Marx ve Engels'in toplumsal bilimlere getirdikleri reddedilemez katkı, tarih biliminin ve marxist felsefenin cerhedilmez doğruluğudur. Bu bilim ve felsefe, bize değişik toplumların evrim süreçlerini, geçirmekle zorunlu oldukları evreleri ve her evre içinde daha ileri bir üretim tarzına geçiş zeminini hazırlayan alt ve üst - yapı güçlerinin tahlilini vermekte ve böylece sosyalist üretim tarzına doğru olan tarihi yürüyüşte doğru tahminlerin ve öngörüşlerin yapılmasına yaramaktadır. Türk toplumunun da, şu yada bu üretim tarzından gelmiş olsun (tartışmalar kabak tadı vermeye başladı), halihazır üretim tarzı kapitalist üretim tarzı ile pek benzerlik gösterdiğinden, bu toplumun da zaman faktörü belirtilmeden, sosyalist üretim tarzına geçeceği muhakkaktır.

Marxist öğretiye göre Türk toplumunun sosyalist üretim tarzına geçeceği ne kadar doğru ise, yine aynı öğretiye göre bu toplumun belirli bir sosyalizme geçiş teorisi ile yine belirli bir sosyalist teori çerçevesinde kalıplaşması gerektiği iddiası da o kadar yanlıştır. Çünkü her toplum kendi sosyalist sistemini yaşadığı sürece üretim güçlerinin seviyesine, bunların büyüme hadlerine, toplumdaki sınıfsal ve toplumsal ilişkilerine, geçmişte kökleşen üretim örgütlerine ve yine geçmişten tevarüs ettikleri üst - yapı kurumlarına göre kurmak mecburiyetindedir. Her toplumun içsel ve dışsal nesnel şartları o toplumun sosyalizme geçiş yolunu ve uygulayacağı sosyalist sistemi hazırlar.(6) Nitekim, yirminci yüzyılda müşahade ettiğimiz sosyalizm deneyleri bize değişik sosyalist ülkelerin herbirinin ayrı yoldan sosyalist üretim tarzına geçtiklerini ve ayrı bir sosyalist teori benimsediklerini göstermektedir. Bu iddiayı **a posteriori** kanıtlamak kolaydır. Rus toplumu sosyalist sisteme marxist - leninist proleterya diktatörlüğü teorisi ile geçerken, Çin toplumu, marxist - maoist, halk cephesi teorisi ile geçmiştir. Sosyalist Rusya, «genişleyen üretim şemalarında» üretim kesimine öncelik verirken, sosyalist Çin yoğaltım kesimine ağırlık vermiştir.

Çok şükür bilimsel sosyalizmi kurarken ne Marx ne de Engels her toplum için geçerli bir **Sosyalizmin Kutsal Kitabı**'nı vermekten kaçınmışlardır. Onlara göre Antik, Asya, derebeylik (feodalite) ve kapitalist üretim tarzlarının tarih bilimi ve marxist felsefe ışığı altında araştırılması, göremedikleri fakat muhakkak surette kurulacağına inandıkları sosyalist sistemin geçiş teorisine ve sosyalist teoriye rehberlik edecektir. Bu teorilerin ancak onların öğretilerinin özüne sadık kalınarak kurulması gerektiği açıktır, yani marxist öğretinin odak noktaları olan değer, artık - değer ve dolayısı ile sınıf mücadelesi ile «piyasanın keşmekeşi» (dolayısı ile bunun karşıtı olan planlama) tahlilleri sosyalizme geçiş ve sosyalist teorilerin temelini teşkil edecektir. Fakat ne var ki, her toplum çıkış noktalarına ve sosyalist güçlerinin gelişme sürecine göre kendi sosyalizmine geçiş kanunlarını ve sosyalist sistemin teorisini yaratmaya mecburdur. Bundan dolayı, henüz sosyalizme geçiş belirtilerinin pek kuvvetli olmadığı Türk toplumuna sunulan batı (ve de doğu) sosyalizminden aktarılmak istenilen bütün reçeteler sakattır. Bunda yanlış anlaşılmaya önayak olmamak için şunu ekleyelim ki, marxist öğretinin odak noktalarından ayrılmadıkları için bu teoriler kendi içlerinde fevkalade tutarlı ve geçerli olup, kendilerinden sonsuz dersler alınabilir: Sosyalizmi kurarken Rusya'nın kapitalist dünyanın en zayıf noktasını teşkil ettiği, Çin'in de fiilen emperyalizmin işgali altında bulunduğu gibi...

ANKARA'daki sosyalist arkadaşlarıma tavzih maksadıyla verdiğim bu cevabı bitirirken, **Aydınlık**'ta C. Çandar'ın(7) acayip tarzda kaleme aldığı eleştirisine de değinmek istiyorum.

Ankara tiftik keçisini ille de kenelerine göre tanımlamaya kalkışıp anatomisine göre tanımlamayı reddetmek mantık dışıdır. Kendilerine tiftik keçisinin anatomisi hakkında bazı namuslu araştırmalar yapmalarını salık veririm.

---

(1) «Türk Sosyalizminin Potansiyeli» 14 Ekim 1969
(2) Emek, 17 Kasım 1969.
(3) K. Marx, Capital, Foreign Languages Publishing House, Moscow, 1961, p. 82, foot-note.
(4) Marx - Engels, Selected Correspondence, International Publishers, New York, p. 475.
(5) ibid.
(6) Bu olgu, bazı sosyalist çevrelerde marxst öğreti (doktrin) ile sosyalist teorinin karıştırılması sonucu, sosyalist teorinin tek oluşu gibi bir iddiaya sebep olmaktadır. Yine bu olgu, aynı sebeplerle, marksist öğretinin biricikliğinin inkarına kadar giden görüşlere de yolaçmaktadır. Halihazır kapitalist kurumların veri olarak alınması gerektiği varsayımından hareketle «sosyalist teori her toplum için ayrıdır» derken marksist öğretinin odak noktalarından ayrılan diğer bu görüş de bizi küçük burjuva sosyalizmine götürür.
(7) Aydınlık, Kasım 1969

EKİM ayının ilk haftasında, Kazakistan'ın başkenti Alma - Ata'da, Sovyetler Birliği Bilimler Akademisi'nin ve Afrika-Asya Dayanışma Komitesi'nin düzenlediği toplantıda (symposium'da), Lenin'in **«milli kurtuluş hareketleri konusundaki tezleri»** ve «üçüncü dünya ülkelerindeki kültürel gelişme ve ideoloji meseleleri» tartışıldı. Bu toplantı bilim bakımından olduğu gibi, politik açıdan da önem taşıyordu.

Lenin'in **«milli kurtuluş hareketleri konusundaki tezleri»**ni ele alan konuşmacılar, çeşitli ülkelerdeki marksistlerin anti - kolonialist (sömürgeciliğe karşı) ve anti-emperyalist (emperyalizme karşı çıkan) güçlerle milli kurtuluş hareketini destekleyen bütün güçlerle işbirliği yapmaları gerektiğini ileri sürdüler. Ayrıca, milli kurtuluş hareketlerinin, dünya sosyalist hareketinden ayrılamayacağını; bu iki hareket arasında derin ilişkiler bulunduğunu belirttiler. Üçüncü dünya ülkelerinin kültür meseleleri konusunda yapılan konuşmalarda ise, Lenin'in Asya ve Afrika ülkeleri üzerinde önemle durmuş olduğu belirtildi ve kapitalist - olmayan yol konusunda olduğu gibi başka konularda da ileri sürdüğü görüşlerin, üçüncü dünya ülkeleri temsilcileri tarafından benimsendiği görüldü. Yine bu komisyonda, **«yabancı yardım,» «yeni - sömürgecilik», «üçüncü dünya ülkelerinin sistem tercihleri», «sınıfların teşekkülü, «gelişme halinde bulunan ülkelerde ekonominin tek yapılı değil çok yapılı olması,» «sermaye birikimi», «milli kadroların yetiştirilmesi»** gibi konular ele alındı.

Açış gününün en ilgi çekici konuşmasını Profesör Solodovnikov yaptı. Profesör, kapitalizm - öncesi ekonomik yapılardan kurtulamamış ülkelerin, çeşitli politik, tarihi ve toplumsal şartların sonucu, sosyalizme ulaşmak amacıyla kapitalist - olmayan yolu izlemek durumuyla karşı karşıya kaldıklarını söyledi. Bu ülkelerin gösterdiği büyük çeşitliliğin ve içinde bulundukları somut şartlar arasındaki farkların, marksist inceleme metoduyla ele alınıp araştırılması gerektiğini ileri sürdü. Karşılaşılan çeşitli meselelere verilmesi gereken cevapların, hazırlop bir halde marksizmin içinde bulunmadığını da sözlerine ekledi. Solodovnikov, ayrıca, şunları söyledi:

«Milli kurtuluş hareketleri gelişmekte ve yayılmaktadır. Bu hareket, milletlerarası işçi hareketinin müttefiki olacaktır. Hareketin ilk safhasında, siyasi hürriyetin ele geçirildiği görülür. Ama siyasi hürriyet, ekonomik hürriyet demek değildir. Milli kurtuluş hareketinin ikinci safhasında, «kapitalizm» yada «sosyalizm»den birine yönelmek zorunluğu ortaya çıkar. Başka bir deyişle, kapitalist gelişme yolu yada daha sonra sosyalizme ulaşmak için kapitalist - olmayan gelişme yolundan birini seçmek gereklidir. Asya ve Afrika'da siyasi hürriyetlerini elde etmiş bazı ülkelerin bu iki yoldan birini seçmek konusunda kesin karar veremedikleri ve üçüncü bir grup teşkil ettikleri de görülmektedir. Sovyet Rusya gibi geniş bir ülkede, kapitalizm - öncesi yapılara sahip halkların sosyalizme geçişi, Lenin'in ileri sürdüğü görüşlerin doğruluğunu ortaya koymuştur. Geri kalmış ülkelerin sosyalizme geçebilmesi için teknik şartların yaratılması gereklidir. Bununla birlikte, kapitalist — olmayan yol açısından üstyapı kurumları da büyük önem taşır. Hatta önce üstyapıdan başlamak gereklidir. Bununla birlikte, genellemelerden kaçınarak, her ülkenin somut ve değişik şartlarını gözönünde tutmak zorunludur. İkinci dünya savaşından önce, kapitalizm - öncesi yapılara sahip ülkelerin sosyalizme geçişi deneyi, yani pratiği sadece Sovyet Rusya'nın sınırları içinde uygulanmıştı. Aynı pratik bugün, başka ülkelerde de uygulanmaktadır. Afrika ülkelerinde bu durumu görüyoruz. Genç Afrika devletlerinde, üstyapı önemle ele alınıyor. Dünya sosyalizminin bugünkü durumu içinde, üstyapının çok önemli bir rol oynayabileceğini ileri sürmek mümkündür. Ne var ki, kapitalist - olmayan yol, karmaşıktır. Sol güçlerin, sağ güçler karşısında her zaman başarı kazanamadığını görüyoruz. Planlama ve millileştirme güçlüklerle karşılaşmaktadır. Asıl önemli olan nokta, halk kitlelerinin aydınlatılması ve kazanılmasıdır.»

Kazakistan temsilcisi, Lenin'in, Sovyet devriminden sonra, Doğu'yu, kapitalizm karşısında topyekun bir güç olarak gördüğünü, daha önceleri ise kapitalizm aşamasından geçmenin gerekli olduğunu düşündüğünü ileri sürerek özet olarak şunları söyledi:

«Ama, Lenin, kapitalist - olmayan yola da karşı değildi. Kapitalist - olmayan kalkınma yolu üzerinde yapılan tartışmaların uzun bir tarihi vardır. Marx ve Engels, devrimsel gelişmenin kapitalist ülkelerde gerçekleşeceğini ve bundan sonra, geri kalmış ülkelerin kurtuluşunun da mümkün olacağını ileri sürmüşlerdir. Ama bu, bilimsel bir varsayımdı. Oysa Lenin, Sovyet Devriminden sonra, çoğunluğu kapitalizm - öncesi niteliği taşıyan sosyal - ekonomik yapıların kökten değiştirilmesi meselesi ile karşılaştı. Başka bir deyişle, Lenin, kapitalist - olmayan gelişme deneyiyle (pratiğiyle) uğraşmak zorunda kaldı. Bundan ötürü, Lenin'in, özellikle bu konuda söyledikleri, bugün önem taşımaktadır. Çünkü aynı pratik, günümüzde, çok daha genişlemiştir (Afrika, v.b.) Sosyalizme yönelen hareket, bu bakımdan, dayanacağı ilkeleri Lenin'de bulabilir. Milletlerarası işçi hareketi ile milli kurtuluş hareketleri, yeni biçimler içinde ilişki haline getirilmelidir.»

Hindistan tarihi uzmanı Kutsenkov, Afrika ve Asya ülkelerinde, geleneksel sosyal ve ekonomik faktörlerin etkisi üzerinde durdu. Genç bilgin, ilgi çekici konuşmasında özet olarak şöyle dedi:

«Burjuva ideologları, marksizmin, sadece Batı için geçerli ve bundan dolayı sınırlı bir görüş olduğunu iddia ederler. Oysa Marx, Doğu toplumları ile de ilgilenmiştir ve marksist metot (Marx'ın belli bir araştırma konusu üzerinde söyledikleri değil, metodu. S. H.), **uygulanma evrenselliğine sahip bilimsel bir metotdur. Bu açıdan bakılınca, Asya ve Afrika ülkelerinin toplumsal yapısında, kavimlerin, kastların (Hindistan), komünal yapıların, klanların, v.b. önem taşıdığı görülür. Bu geneleksel faktörler, toplumsal hayat üzerinde etkisini somut olarak duyurur. Sınıf teşekkülü, henüz başlangıç safhasındadır. Geleneksel sosyal ve ekonomik yapıların varlığı, bu çeşit ülke insanlarının manevi dünyasını kapitalist insandan farklı bir şekilde teşekkül ettirmiştir. Kapitalizmin bencil insanına karşı, bu ülkelerde, klan ve aşiret gibi gruplara bağlı eşitçi veya toplulukçu diyebileceğimiz bir insan tipiyle karşılaşırız. Yine bu ülkelerde, çeşitli sosyal ve ekonomik yapıların yanyana yaşadığı görülür. Aynı ülkede, sınıf toplumu ile sınıfsız toplum yapıları kimi zaman bir arada bulunur. Başka bir deyişle, bu ülkelerde sosyal çokluk (pluralisme social) mevcuttur; farklı yapılar kaynaşarak tekleşmemiştir. Bu ülkelerde halk kitlelerinin harekete geçirilişi başlıca üç şekilde olmaktadır. 1. Dikey harekete geçirme (yönetici kadroların, bürokrasinin, soyluların, halk kitlelerini harekete geçirmeleri), 2. Yatay harekete geçirme (grupların, mücadele etmek için öteki gruplarla birlikte hareket etmesi), 3. Modern anlamda harekete geçirme.»**

Toplantının ikinci komisyonunda yapılan tartışmalı konuşmalarda, Profesör Levkowski, **«çok yapılılık»** üzerinde durdu. Daha önce sözünü ettiğimiz konuşmacıların değindikleri konulara, daha genel ve teorik bir açıdan yanaşarak, Lenin'in düşüncesinin, bugüne kadar üzerinde gereken önemle durulmamış bir yanını ortaya çıkarması bakımından, Levkowski'nin konuşması çok ilgi çekiciydi. Profesör, Lenin'in son eserlerinde, kapitalizm - öncesi gelişme safhasıyla ve **«çok yapılılık»** kavramıyla ilintili bir teorinin temellerinin bulunduğunu ileri sürdü. Lenin, Sovyet Devriminden sonra, sosyalizme geçiş pratiğinin teorik ve bilimsel temellerini kurmak için, kapitalizm - öncesi yapılar üzerinde araştırmalar yapmıştı. Gelişmemiş toplumlarda, yapı bakımından **«teklik»**in değil **«çokluk»**un esas olduğu üzerind durmuştu. Yani bu çeşit toplumlarda farklı yapıların bir arada bulunuşu ağır basıyordu. Her yapı ise bir ayrı üretim tarzına sahipti ve belirli bir sınıfa bağlıydı. Levkowski, bu «çok yapılılık»ın, üçüncü dünya ülkelerini

Milli Kurtuluş Hareketleri ve Lenin

Selâhattin HİLÂV

Kazakistan Sovyet Cumhuriyeti'nin başkenti Alma-Ata'da, 1-7 Ekim 1969 tarihleri arasında milli kurtuluş hareketleri ve geri bıraktırılmış ülkelerin sosyal ilerlemesinde Lenin'in tezlerini incelemek üzere bir «Lenin Symposiumu» düzenlenmiştir. 50 ülkeden 300 bilimadamı, profesör ve ulusal kurtuluş hareketi liderinin katıldığı toplantıyı, o sırada Sovyetler Birliği'ne davetli bulunan arkadaşımız Selahattin Hilâv da izlemiş ve izlenimlerini ANT'a yazmıştır.

Lenin'in 100. doğum yıldönümü dolayısıyla düzenlenen «milli kurtuluş hareketleri» symposium'u, bilim bakımından olduğu gibi, politik açıdan da önem taşımaktadır.

...ki ülkelerden ayıran temel sosyal ...lik olduğunu ileri sürdü. Kapita... içinde görülen temel çelişmenin, ...cü dünyaya uygulanamayacağını ...yledi. Ayrıca «yapı» (structure - ...ye) ile sosyal «formation» (teşek...) arasında fark gözetilmesi gerektiğini belirterek, bir toplumda hangi ...tim tarzının ağır bastığını kestir...nin, sanıldığı kadar kolay olmadığını belirtti. Bundan ötürü, gelişme...ş ülkelerin incelenmesinde, sadece «üretim tarzı» kavramıyla işgörmenin yeterli olmayacağını ve bu ülkelerde, belli bir takım yapıların, yine ... bir takım yapılara karşı işbirliği yaptıklarını ve bu işbirlikleri arasında çatışma ve mücadele olduğunu söyledi. Profesör Levkowski'nin konuşmasından sonra yapılan tartışmada, Profesör Kolantay (ünlü devrimci Ma... Kolantay'ın torunu) ve Kuzin... gibi genç bilginler, konuşmayıcı destekleyici açıklamalar yaptılar.

Lenin'in **«milli kurtuluş hareketleri konusundaki»** tezleri tartışılırken, ... tezleri derinleştirmeleri, yeni bir ...dan ele almaları ve katkıda bulunmaları gereken, Asya, Afrika ve Güney Amerika ülkeleri temsilcilerinin, ...unlukla, genel ve soyut formülleri tekrarlamakla yetinmeleri dikkati çekti. Buna karşılık, en ilgi çe... açıklamalar ve derinleştirmeler, ...li Sovyet cumhuriyetlerini temsil ... bilginler ve yöneticiler tarafından yapıldı.

Lenin, emperyalizmin analizini ...arken, milli kurtuluş hareketleri... önemi üzerinde durmuştu. Milli meselenin sömürgecilik meselesiyle birlikte ve onun ortadan kaldırılmasına yöneliş biçiminde ortaya çıktığını belirtmişti. Ayrıca, milli kurtuluş hareketlerinin, dünya sosyalist hareketinden ayrılmayan temel bir güç olduğunu ve devrimcilerin, bu gücü teşkil eden unsurlarla birlikte çalışmaları ve onları desteklemeleri gerektiğini açıklamıştı. Sovyet devriminden sonra ve özellikle üçüncü enternasyonalde, Lenin'in Hintli devrimci Roy'un tezlerini de benimseyerek, Asya ülkelerine ve dolayısıyla milli kurtuluş hareketlerine dünya devriminde daha büyük bir yer tanıdığını biliyoruz. Lenin, milletlerin, **«ezenler ve ezilenler»** diye ikiye ayrılmış bulunduğu üzerinde ısrarla duruyor ve **«şu emperyalizm çağında, somut ekonomik gerçekleri tesbit etmek ve bütün sömürgecilik ve milliyet meselelerini soyut ilkelerden değil somut gerçeklerden hareket ederek çözmek, proletarya ve enternasyonal için özellikle önem taşımaktadır»** diyordu. (Enternasyonalin İkinci Kongresine Rapor, Haziran 26, 1920). Bütün sömürge, yarı - sömürge yada azgelişmiş ülkelerin **«kurtuluş hareketlerinin»** formüllerini ve reçetelerini Lenin'den istemek, yada bu çözümlerin Lenin'de bulunduğunu sanmak bilim bakımından insafsızlık ve yanılmaydı şüphesiz. Marksizmin genel ilkelerinin ve metodunun ışığında, çeşitli ülkelerin somut şartlarının araştırılması gerektiğini, üçüncü dünya temsilcilerinden çok Sovyet bilginlerinin duymuş olması da, insanı, ilk ağızda şaşırtıyordu. Ama son on beş yıllık bilimsel araştırma ve inceleme rahatlığı ve marksist düşüncenin bu ülkede daha önce gerçekleştirmiş olduğu maddi ve manevi birikim gözönüne alınınca, bu duruma pek de şaşmamak gerekiyordu. Nitekim, gençler, aydınlar ve bilim adamlarıyla yaptığımız özel konuşmalarda, bugün Sovyet Rusya'da sosyal bilimler alanında yepyeni yönelişlerin, anlayışların ve eğilimlerin ortaya çıktığını gördük. Kalıplarla ve soyut açıklamalarla yetinmeyerek,hem kendi ülkelerinin hem de yabancı ülkelerin gerçeklerini araştırmaya yönelmeyi, bugün Sovyet fikir dünyasının temel eğilimlerinden biri olarak görürsek, yanılmış olmayız. Bununla birlikte, Stalincilik çağının sekter ve sınırlı düşüncesinden kurtuluşun, ilk ağızda, teoriden çok daha fazla tek tek olaylara önem veren «ampirik» bir tarih ve sosyoloji anlayışına zemin hazırlamış olduğunu de söylemek gerekir. Yaptığımız özel konuşmalardan, marksist düşüncede, dünya planında gerçekleştirilmiş olan teorik derinleşmelerden çok, pratik sonuçlara hemen varmak isteyen **«ampirik»** bir tutuma önem verildiği izlenimini edindik. Bununla birlikte, kendi ülkelerinin pratiğini bilimsel bir şekilde çözmeye çalışan ve rahatça tartışabilen Sovyet bilginlerinin ve yöneticilerinin, olgulara ve olaylara «ampirik» bir şekilde tutkuyla yönelişlerinin ardından teorik bir derinleşme zorunluluğunu duyacaklarından şüphe edilemez.

Lenin, «Şu emperyalizm çağında, bütün sömürgecilik ve milliyet meselelerini soyut ilkelerden değil, somut gerçeklerden hareket ederek çözmek, proleterya ve enternasyonal için özlilikle önem taşımaktadır» diyordu... Ulusal kurtuluş hareketlerinin çeşitliliği, bu gerçeği doğrulamaktadır.

Alma - Ata toplantısında, ilgili çekici konuşmalar yapan Profesör Solodovnikov'la, bilimsel çalışmaları hakkında bilgi edinmek ve bizi özel olarak ilgilendiren bazı teorik meseleler hakkında neler düşündüğünü öğrenmek için konuştuk. Profesöre, Marx'ın, Asya - tipi - üretim teorisi hakkında ne düşündüğünü sorduk. Cevap olarak özetle şunları söyledi: **«Kapitalizm öncesi ekonomik ve sosyal yapıların incelenmesinde, Asya - tipi - üretim tarzının eski çağları ve ağır gelişmeyi açıklamaya yarayacak bir teori olduğuna inanıyorum. Günümüzün gerçeklerini açıklamak bakımından, tek başına yeterli olduğunu sanmıyorum. Afrika hakkında yazdığım ve yakında yayınlanacak olan kitabımda, bu varsayımı (faraziyeyi) kullandım ve Afrika gerçeklerini bu teori açısından inceledim. Ne var ki, bu teorinin, Afrika'da, yapılacak başka incelemelerle de doğrulanması gerekir. Nitekim Kamerun'a gidecek olan bilimsel bir araştırma topluluğunun, bu tür araştırmalar yapmasını istedim (Profesör, Sovyetler Birliği Bilimler Akademisi Afrika Enstitüsü başkanıdır). Bence, Asya - tipi - üretim Tarzı, Marx'ın «büyük tahmini»dir.** (İngilizce konuşan Profesörün burada kullandığı söz «great guess»dir). **Günümüzün gerçeklerini tüm olarak açıklayamayacağını ve eski tarihi zaman boyutlarına uygulanması gerektiğini söylemiştim. Ama bugün de, bazı ülkelerde iç dinamiği belirleyen bir unsur olarak Asya - tipi . üretim Tarzının, inceleme ve araştırmada yararlı olacağını belirtmem gerekir.»**

Profesör Solodovnikov'a, **«Osmanlı İmparatorluğu ve Yakın Doğu ülkelerinin tarihi ve bugünü bakımından, Asya - tipi - üretim Tarzının ne gibi önem taşıdığını»** sorduk. Cevap olarak, **«Osmanlı İmparatorluğu ve Yakın Doğu ülkeleri hakkında, bu konuda cevap vermeye yetecek kadar inceleme yapmamış olduğunu»** söyledi.

Hindistan'da uzun yıllar kalmış ve araştırmalar yapmış olan genç bilgin Kutsenkov, Marx'ın **«Alman İdeolojisi»** ve **«Fransa'da İçsavaş»** adlı eserlerinde örneklerini verdiği analiz metodu üzerinde önemle durmak gerektiğini söyledi. Asya - tipi - üretim Tarzının **Formen**'de («Kapitalizm Öncesi Ekonomi Şekilleri» adıyla dilimize çevrilmiştir) açıklanmış olduğunu ve ilgi çekici bir görüş olduğunu belirtti. Geleneksel toplumları (özellikle Hindistan'ı) inceleyen bilgin, konuşmamızda, teorik meselelerden ve üretim tarzı kavramından çok, sosyal - psikolojik faktörlerin etkisi üzerinde durdu. Psikolojik ve ideolojik faktörlerin değişikliğe en son uğrayan gerçekler olduğunu söyledi. Anglo - saksonların çağdaş sosyoloji araştırmaları üzerinde önemle durduğunu ve bazı kavramları (yatay ve dikey sosyal ilişki, v. b.) karşılamak için Rus dilinde yeni kelimeler türetmek zorunda kalındığını belirtti. **«Yatay»** ve **«dikey»** kelimeleri, bize ünlü Fransız marksisti Henri Lefebvre'in sosyoloji çalışmalarını hatırlattığı için, Kutsenkov'a Lefebvre hakkında ne düşündüğünü sorduk. Kusenkov, Lefebre'i pek fazla tanımadığını söyledi. Profesör Levkowski ile yaptığımız kısa görüşmeden de, somut ve **«ampirik»** araştırmalara karşı duyulan eğilimin, bu araştırmaların temelini teşkil etmesi gereken kavrayıcı ve tümel bir teorinin ortaya konulmasından daha önemle ele alındığı izlenimini edindik. Genç bilgin, toplantıda yaptığı konuşmada ileri sürdüğü ilgi çekici görüşleri henüz kitap halinde yayımlamamış. **«Hindistan'da Kapitalizmin Gelişmesi»** konusundaki iki incelemesi daha önce dergilerde basılmış.

Yoksul köylüler direnmekte elbette haklıdır

HAZİNE TOPRAKLARI NASIL YAGMA EDİLDİ?

Hilmı OZGEN

SON günlerde Silivri'nin Değirmen Köyü halkını ordu birlikleri ile karşı karşıya getiren ve geçen yıllarda Elmalı ilçesi ile Göllüce ve Atalan köylerinde kanlı olaylara sebep olan hazine arazisinin nüfuzlu toprak ağaları tarafından kullanılması olayı süratle çözümlenmesi gereken bir sorun halini almıştır.

Üzülerek belirtmeye mecburuz ki bugün Devlet Baba hazineye ait olan yüzbinlerce dönüm toprakların kesin tapu kayıtlarına sahip değildir. Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü politika kodamanlarının rahatça at oynatabildikleri bir arpalık haline geldiğinden bu Genel Müdürlüğün Ülkücü müdürleri görevlerini yapamamanın ıstırabı içinde çırpınmaktadırlar.

• Hazine arazisinin yüzölçümü ve alınan kiralar

Maliye Müfettişliğinden politikaya atılan ve devlet çarkı içinde kirlenip paslanacak kadar yıpranmamış olan Sayın Maliye Bakanı Erez'in bilgisine sunulmak üzere kaleme aldığımız bu yazıda hazine arazisi hakkındaki düşünlerimizi açıklamış bulunuyoruz.

Elde edebildiğimiz bilgilere göre 1965 - 1968 yılları arasında hazinenin sahip olduğu arazinin yüzölçümü ile kiraya verilen arazi miktarı ve bunlar için tahakkuk ettirilen kira bedelleri şöyledir:

Yıllar	Yüzölçümü 1000 dekar	Kiraya verilen arazinin sahası 1000 dekar	Tahakkuk ettirilen kira bedeli 1000 TL.
1965	11,079	2,042	8,529
1966	11,207	2,180	8,895
1967	11,272	2,276	9,057
1968	13,877	2,312	9,132

Tabloda görüldüğü üzere son dört yıl içinde kadastrosu yapılarak hazine adına tescil edilen devlet toprakları %25 oranında artarak 11 milyon 79 bin dönümden 13 milyon 877 bin dönüme yükseldiği halde, kiraya verilen toprakların yüzölçümü ancak %10 oranında artmıştır. Tahakkuk ettirilen kiralar ise dört yılda ancak %5 oranında artarak 8 milyon 529 bin liradan dokuz milyon 132 bin liraya yükselmiştir.

• Dört milyon liralık fedakarlık, yüzbinlerce çiftçi ailesinin yüzünü güldürecektir.

Bu hesaba göre, hazine arazisi yılda ortalama olarak dönümü dört liradan kiralanmakta ve bunun % 90'ını tahsil edilerek 24 milyar liralık devlet bütçesine 8 milyon liralık bir gelir sağlamaktadır.

Öte yandan, Milli Emlak Genel Müdürlüğü'nün merkez teşkilatı ile il merkezlerindeki teşkilatı için maaş, yol giderleri, kiralar ve kırtasiye masrafları olarak yılda en az 4-5 milyon lira sarfedildiğine göre, bu büyük gailenin devlet gelirleri bütçesine olan net katkısı 100 binde iki oranını geçmemektedir. Son kanun değişikliği ile ithalattan alınan damga resmi devlet bütçesine bir milyar liralık katkıda bulunduğuna göre, 27 milyar liralık devlet bütçesinden 4 milyon liralık fedakarlık yapmakla hazine hiçbir şey kaybetmez. Buna mukabil yüzbinlerce fakir çiftçi ailesinin yüzleri gülerek kanlı olayların önüne geçilmiş olur.

Çizelgede görüldüğü üzere kayıtlara nazaran hazine sahip olduğu toprakların ancak % 17'sinden kira almakta, % 83'ü kapanın elinde kalmakta ve bu yağmaya katılamayan topraksız köylüler ağaların sürdüğü hazine arazisine el uzatınca devlet kuvvetleri harekete geçmektedir.

Devlet büyük bir acz içinde, sahip olduğu araziden ancak %17'sini kiraya verebilirken ve dönümünden yılda ortalama 4 lira kira alabilirken zavallı köylüleri hazine topraklarından jandarma dipçiği ile sürüp çıkarmak sosyal devlet anlayışı ile bağdaşabilir mi?

Yeni Anayasamızın 36 ve 37 nci maddelerinde:

«Devlet topraksız veya yeter toprağı bulunmayan çiftçiye, toprak sağlamak amacıyla gereken tedbirleri alır.» denildiği halde, sahip olduğu arazinin ancak % 17'sinden kira alarak % 83'ünü ağaların emrine veren devlete karşı direnerek anayasal haklarını almaya çalışan fakir köylülere zulüm etmek hukuk anlayışına sığar mı?

Anayasaya rağmen topraksız bırakılan köylüler, bugün kadını, çoluğu çocuğu ile toprak kavgasına girmiştir.

Yeni anayasamızın bu açık hükümlerini 8 yıldır uygulamayan devlete karşı anayasal direnme hakkını kullanan fakir köylülere hak vermemek mümkün mü?

Toplum zararına kullanılan ve anayasamızın ruhuna açıkça aykırı bulunan hazine arazisindeki kiracının hakları devlet silahıyla korunurken, aynı anayasanın 37'nci maddesindeki hakları elde etmek isteyen fakir köylülere devletin karşı çıkması günah değil mi?

• Beş ilimizdeki hazine arazisi

Bu soruların cevaplanmasını dürüst bir Maliye Müfettişi olarak politikaya atılan Sayın Maliye Bakanının vicdanına bırakarak konumuzun başka bir yönüne ışık tutalım.

Elde edebildiğimiz bilgilere göre en çok hazine arazisi bulunan beş ilimiz şunlardır:

İlin adı	Hazine arazisinin parça sayısı	Yüzölçümü 1000 dekar
Ankara	25.563	3.972
Konya	42.885	2.302
Van	10.894	956
Niğde	11.555	629
Kars	20.284	533

Tahakkuk ettirilen kira ve ecer-misil bedelleri bakımından en yüksek gelir sağlayan illerimiz ise şunlardır:

İlin adı	Kiraya verilen arazinin Yüzölçümü: Dekar	Tahakkuk ettirilen Kira bedeli TL.
İstanbul	95.177	1.281.640,—
Konya	279.725	860.911,—
Edirne	73.878	783.089,—
Ankara	194.098	629.771,—
İzmir	27.446	589.558,—

Ağalar hazine topraklarının üzerinde otururken, kendilerine bir karış toprak verilmeyen yoksul köylüler bir direniş hareketinde

Bu çizelgelerdeki rakamların dile getirdiği gerçek şudur ki: Yurdumuzdaki hazine arazisinin dörtte biri başkent Ankara'nın hudutları içinde bulunduğu halde alınan kiraların ancak, %7'si Ankara'dan tahsil edilmekte ve 4 milyon dönümlük hazine arazisinden ancak 194 bin dönümü kiralanabilmektedir.

Keza İstanbul ilindeki hazine arazisinin beher dekarı yılda ortalama 14,5 liradan kiraya verildiği halde, Konya ilimizdeki hazine toprakları bunun dörtte birinden daha aşağı olarak dekarı 307 kuruştan kiralanmaktadır. Her ne kadar büyük kentlere yakın olan arazinin rant oranı, uzak illerimizdeki toprakların üstünde ise de, bu sebebin bu kadar büyük bir farkı haklı gösterecek nitelikte olmadığı kanısındayız.

Bundan maada, bu 5 ilimizdeki hazine arazisinin fazla oluşu, bu illerimizde son yıllarda kadastro yapılarak hazine topraklarının kesinlikle tespit edilmesinden ileri gelmektedir. Kadastroları henüz ikmal edilmeyen birçok illerimizde ne miktar hazine arazisinin bulunduğu kesinlikle bilinmediğinden ve eski yıllardan kalan emvali - metruke kayıtları yetersiz olduğundan tapulama işlemlerinin ikmalinde hazine topraklarının en az yüzde 50 - 60 oranında artacağı tahmin edilmektedir.

Nitekim, 1964 yılından önce hazinenin sahip olduğu arazinin yüzölçümü ancak 10 milyon dekar iken, son 4 yıl içinde kadastroları ikmal edilen bölgelerdeki hazine topraklarının tespiti ile bu miktar % 40 oranında artarak 14 milyon dekara yükselmiştir.

Maliye Müfettiş Muavini olarak görev yaptığımız çok eski (1938) yıllarda bazı ilçelerimizde hazine arazisini gösteren güvenilir kayıtlar bulunmadığını ve bir ilçeden ayrılan eski mal müdüründen yerine gelen mal müdürüne devredilen bir sarı defterdeki karmakarışık rakamlara göre kira tahakkuk ettirilerek tahsiline gidildiğini görmüş ve raporlarımızda tenkit etmiştik. O yıllarda Maliye Teftiş Heyetine yapılan ihbarların büyük bir çoğunluğu ilçelerdeki gelir memurları ile mal müdürlerinin toprak ağaları ile anlaşarak Milli Emlak'e kira tahakkuk ettirmedikleri ve hazine arazisinin yüzölçümünü bile bile noksan gösterdikleri yolunda idi.

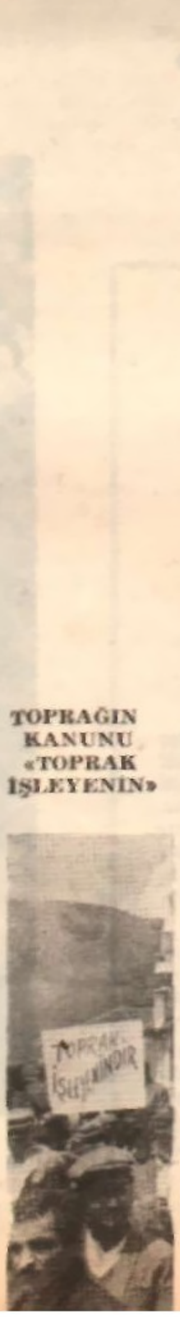
Geçen yıllarda intihar eden Viranşehir Kaymakamı'nın kanlı macerası bu sahnede oynanan bunaltıcı dramın hâlâ devam ettiğini ve binlerce memurun ahlâkının bozulması pahasına hatırlı politikacıların valiler üzerinde baskı yaptıklarını göstermektedir. Öte yandan, per-perişan halk yığınları toprak ağalarının emirlerinde boğazı tokluğuna çalışmakta ve nüfuzlu ağalar hazine topraklarının % 83'nü bir kuruş kira ödemeden kullanırken, nasılsa kiraladıkları arazinin dönümüne ortalama 4 liralık sadaka ödeyerek milyonlar kazanmaktadırlar. Bu yüksek kazançlarına karşılık hazineye ödedikleri tarım vergileri ise yılda 35-40 milyon lirayı aşmadığından, yurt toprakları üzerinde oynanan bu acıklı, oyun yeni anayasamızın mutlu aydınlığında sürüp gitmektedir.

● *Toprak ağaları, kira ödemeden işgal ettikleri hazine arazisinden çıkarılmalıdır.*

1961 yılı tarım istatistiklerine göre yurdumuzda 773 bin çiftçi ailesi 1-20 dekarlık küçük toprak parçaları üzerinde yarı aç yarı tok yaşarken ve yarım milyon topraksız çiftçi başkalarının topraklarında ırgat olarak sürünürken, 24 milyar liralık devlet bütçesine 4 milyon lira katkıda bulunacak diye 14 milyon dönüme ulaşan hazine arazisini çarçur etmenin hiçbir anlamı kalmamıştır. Önceki yıl, Elmalı İlçesi'nde ve geçen yıllarda Göllüce ve Atalan köylerinde meydana gelen üzücü olaylar göstermektedir ki artık bıçak kemiğe dayanmış ve uyanan halk kitleleri anayasal haklarını savunmaya başlamışlardır. Bundan sonra ülkücü kaymakamlarla namuslu mal müdürlerinin ve tapu kadastro memurlarının yapacakları en faydalı hizmet, hiç - bir kira ödemeden hazine arazisini kullanan toprak ağalarının fuzulen işgal ettikleri yerleri fakir çiftçi liderlerine göstermek ve onların haklı savaşlarına yardımcı olmaktır.

Bu konunun ciddiyetle ele alınarak görevlendirilecek maliye müfettişlerince yurdumuzdaki hazine arazisinin ve Maliyedeki Milli Emlak kayıtlarının gözden geçirilmesini ve hazırlıyacakları rapora göre bir kaç maddelik bir tasfiye kanunu hazırlanmasını temenni etmeden geçemiyoruz.

TOPRAĞIN KANUNU «TOPRAK İŞLEYENİN»

●

DUYURU

«Ekonomik Sorunlar» adlı kitabımın baskısında gözden kaçan bazı önemli yanlışlıklar olmuştur:

1 — 191. sahifenin 1. satırındaki 30 milyon lira, 308 milyon lira olacaktır.

2. 203. sahifenin 5. satırındaki 2 milyon dolar, 2 milyar dolar olacaktır.

3. 202. sahifedeki çizelge ile 176. sahifedeki çizelgenin yerleri değiştirilecektir. Okuyucularımdan özür dilerim.

H. Ö.

Beş yıl önce Vietnam'da çekilen bu fotoğraf, savaşın gaddarlığını ortaya en iyi şekilde koyan bir belge olarak yılın fotoğrafı seçilmişti. Vietnam'da sözümona hürriyet ve barış götürmek üzere gönderilen Amerikan Ordusu, asker sivil, kadın erkek, ihtiyar çocuk demeden, tüm halka ölüm yağdırmakta, akla hayale gelmeyecek işkence metodları uygulamaktadır. Amerikan askerleri savaş içerisinde kendilerini öylesine bir sadizme kaptırmaktadırlar ki, öldürdükleri insanların cesetlerini bile tankların arkasına bağlayarak sürüklemektedirler. Bu, Yankee uygarlığının nesilden nesile intikal edecek utanç tablosudur!

VİETNAM CİNAYETLERİ

İşte Yankee uygarlığının utanç tabloları!

İnsanlık tarihinin en dehşet verici cankırımlarından biri olan Son My katliamının tafsilatı ve fotoğrafları geçen hafta dünya basınında açıklanmıştır. Do Chung Shuk adlı 48 yaşındaki köylünün açıkladığına göre, Amerikalılar sabah saat 6'da helikopterlerle gelip tüm köy halkını kulübelerinden dışarı çıkartmış ve hepsini makinalı tüfekle biçmişlerdir.

Katliamın baş sorumlusu Yüzbaşı Ernesto Medina, Son My Köyü'nde aramaya çıkan bölüğüne şu emri vermiştir: **«Köy ve bütün sakinleri ortadan kaldırılacaktır. Köylülerin hepsi Vietkong olduğundan, aralarında hiçbir masum yoktur.»**

Bölük bu emri aldıktan sonra köye girmiş, kimi iddialara göre 100, kimi iddialara göre ise 567 köylüyü öldürmüştür.

Ne var ki Son My katliamı, Vietnam'da şimdiye kadar oynanan trajedilerden sadece bir tanesidir. Vietnam'da Amerikalıların özgürlük için dövüştüğü slogam altında birçok katliam yapılmış ve dünya kamuoyunun bunlardan asla haberi olmamıştır. Örneğin geçen hafta, Amerikan Kongresi'nde bu vahşetten bir örnek daha açıklanmıştır. Geçen haziran ayında Dokuzuncu Piyade Tümeni'ne mensup bir birlik, Me Kong deltasında, bir Vietnam köyünü hedef tahtası olarak kullanmış, ortalıkta canlı bırakmamıştır. Ancak ölü miktarı tesbit edilememiştir.

Bu utanç verici cinayetlerin tek tek açıklanması üzerine kamuoyu Nixon yönetimini baskı altına almış, cinayetlerin faillerinin cezalandırılmasını istemiş, Amerikan Hükümeti bir yandan **«Savaş zamanında olur böyle şeyler...»** derken, bir yandan da soruşturma açmak zorunda kalmıştır. Oysa cinayetlerin baş sorumlusu, onları işleyen subay ve askerler değil, doğrudan doğruya Amerikan emperyalizminin beyni olan Pentagon ve Wall Street'tir. Ve asıl suçluların, Nazi savaş suçluları gibi, sanık sandalyesine oturtulacağı günler de elbet gelecektir.

Evet, Amerika'yı gerçek yüzüyle tanıyalım!

7 Ekim 1969 tarihli ANT'ın ikinci sayfasında YEŞİL BERE CİNAYETİ ÖRTBAS EDİLDİ başlıklı küçük bir haber vardı. Ve anlaşıldığına göre bu haber birçok çevrelerde hayreti mucip olmuştu. Bunda hayret edilecek ne var acaba, anlayamadık.

CIA adlı **«ahtapot - örgüt»**e bağlı olan YEŞİL BERE adlı gladyatör çetelerinin cinayetleri örtbas ediliyor, bunu biliyoruz. Bugüne değin yüzlerce sivilin de çuvallanıp açık denizlerde balıklara ziyafet çekildiğini de biliyoruz. Ama bilir misiniz ki, bu marifetler şiirleştirilip plağa okundu ve bu plak 1966 yılında beş hafta süre ile Amerikan pop-müzik listesinin başında yer aldı.

Greko - romen uygarlığının veledi zinası olan Yankee uygarlığı, henüz bu çizgidedir: Cellatlara şarkı düzüp, hem de neşeli ve marş stilinde şarkılar düzüp alkış tutmak!

Şarkıda deniliyor ki :

Gök boşluğundan inen savaşçılar
Korkmadan ölüme atlayanlar
Kendi dedikleri gibi, onlar,
Yeşil bereli cesur insanlar!

Gümüş kanatlı göğüsleri
Amerikan ulusunun en iyileri
Yüz kişiyi sınasanız bir günde
Ancak üçü giyebilir yeşil bereleri

İki kıtasını yukarıda sunduğumuz bu şarkıyı besteleyip okuyarak bir servet kazanan Gedikli Başçavuş Barry Sadler, Vietnam'da komando olarak bulunmuştur. Yani, tarihin en korkunç suçu olan **«jenosid»** suçunu işleyen kurulu kuklalar ordusunun bir ferdi olarak masum ve kahraman Vietnam halkına karşı vuruşmuştur. Barry Sadler, Pentagon'a 1958 - 1967 yılları arasında hizmette bulunmuştur.

Cinayetleri şiirleştiren, sivil ve suçsuz kişileri öldürenleri **«Bunlar kaatil değil, kahraman»** diye tombul elleriyle alkışlayan Yankee, elbet Yeşil Bere Cinayetini örtbas eldecek, kedi pisliğini örter gibi...

Düşmanı ve bu düşmandan medet uman yerli hainleri iyi bilmeliyiz. Biz **«AMERİKAYI TANIYALIM»** adlı serginin Amerikan Haberler Merkezi'nde açıldığı şu günlerde karınca kararınca sergi dışı bir tanıtma yapmak istedik. Düşmanı, kendi huylarımızı nasıl biliyorsak, öyle bilmeli, teşhis etmeliyiz.

Kâmil BOYACI

● Bu da, yakaladığı Vietnam'lıyı bıçaklayıp öldürdükten sonra zafer havası içinde poz veren bir başka Amerikalı... Gözlerini kan bürümüş.

Vietnam'da gözü dönmüş bir Amerikan askeri, eline esir düşen bir Vietnam gerillacısını yere yatırmış karnına bıçağı saplarken fotoğrafçıya poz vermekten de çekinmiyor.

İşte yüzünde sadizmin en aşağılık ifadesi okunan bir Amerikan askeri daha. Eline esir düşen iki Vietnam gerillacısının gözlerini ve ellerini bağlamış, yere diz çöktürmüş. Mezbahada boğazlayacağı hayvana bakan bir kasap gibi zevkle poz veriyor. Biraz sonra vatanı için çarpışan iki Vietnamlı'nın ense kökünde Yankee'nin silahı patlayacak, Amerika'nın cinayetlerine iki cinayet daha eklenecektir.

Vietnam'da cinayetleri işleyenler yalnız *Amerikalılar değil, kukla Vietnam* hükümetinin kiralık askerleri de, ustalarından öğrendikleri işkence metodlarını kendi kardeşlerine uyguluyorlar. İşte aşağılık bir Vietnam askeri, bıçağını bir ihtiyarın gırtlağına dayamış ağzından laf almaya çalışıyor.

Amerikalıların sivilleri kitle halinde katlettikleri köylülerin sayısı yüzbinleri bulmaktadır. Son My katliamı bunlardan sadece biridir... Amerikan askerleri her girdikleri köyü ateşe vermekte, ateşten kurtulmak isteyenleri de kurşunlayarak yoketmektedir.

Fazıl Küçük kime «Komünist piçi» diyor ?

FAZIL KÜÇÜK

HATIRLANACAĞI üzere 12 Kasım tarihinde Türk Haberler Ajansı Lefkoşe'den bir haber vererek Fazıl Küçük'ün «Adada Türklere ait 60 köyden vazgeçildi» dediğini bildirmiştir. Bu haber üzerine İstanbul Kıbrıs Türk Talebe Cemiyeti bir protesto bildirisi yayınlamış ve bu bildiri dergimizin geçen sayısında da «**Kimin toprağını kime veriyorlar?**» başlığı altında yeralmıştı.

Emperyalizmin dümensuyundaki Kıbrıs Cumhurbaşkanı Yardımcısı Küçük, bu haberin Kıbrıslı Türkler arasında geniş tepki yaratması üzerine geçen hafta tevil yoluna sapmış, bu defa rakip bir ajans olan Haber Ajansı'na beyanatta bulunarak T.H.A'nın sözlerini yanlış yansıttığını ileri sürmüş, bununla da yetinmemiş, sözlerini protesto eden devrimci Kıbrıs'lı gençlere seviyesiz bir dille saldırmıştır.

Bir cumhurbaşkanı muavinine asla yakışmayacak bir ifade kullanan Küçük'ün, devrimci Kıbrıs'lı gençlere yönelttiği saldırı Haber Ajansı bülteninde aynen şöyle yeralmıştır:

«Biz milliyetçiliği öğreneli çok zaman olmuştur. Başkalarından öğrenmeye hiç de ihtiyacımız yoktur. Bugünkü yönetim üyelerinin hemen hemen hepsi emperyalizmle olduğu kadar, komünizmle de korkmadan mücadele etmiş kimselerdir. 1948'de Komünist Partisi'nin maddi yardımlarıyla ortaya çıkan ve ellerindeki gazeteleriyle ferman okumaya yeltenen KOMÜNİST PİÇLERİ'yle de çetin bir mücadeleyi göze almış, halktan gördüğüm destek ve yardımla köküne kibrit suyu dökmeye muvaffak olabilmişimdir.

«Bizim yolumuz açıktır. Ne sosyalist postuna bürünerek içimiz kızıldır, ne emperyalizm dallarına sarılmış halimiz vardır. Yalanlar, iftiralar karşısında gerileyecek değiliz. Hele anarşist gruplardan hiçbir sakıncamız yoktur.»

Değil 60 köyü, bütün Kıbrıs'ı emperyalizmin çıkarlarına peşkeş çekmekte tereddüt etmeyen Fazıl Küçük ve kumpanyasının bir söylediğini ertesi gün inkar etmesi, kimse için sürpriz değildir. Siyaset sahnesinde boy göstereli beri Küçük kumpanyasının tek marifeti zaten bu olmuştur. Önce Kıbrıs'ı İngiliz idaresinde bırakmak için binbir oyun tezgahlayan, daha sonra «**taksim**» diye yırtınan, o da olmayınca federatif yönetimden dem vuran Küçük, dönebildiğince dönmüş, tükürdüğünü sık sık yalamıştır.

Devrimci ve milliyetçi gençlere yönelttiği «**KOMÜNİST PİÇLERİ**» suçlamasına gelince... Bu Kıbrıs'ta, emperyalizmin gölgesinde politika yapanların, kendilerine rakip gördükleri kimselere yönelttikleri beylik suçlamadır.

Mesela şu kendisinin de sözünü ettiği 1948 yıllarında, bu Fazıl Küçük, «**Kızıl Komünist Latarnası**» ilan edilmişti. Aralarında çıkan bir anlaşmazlık üzerine yayınladığı beyannamede İstiklal Gazetesi Yazı Ailesinden Hikmet Afif Mapolar, Dr. Fazıl Küçük'e hitaben yayınladığı «**Kızıl Komünist Latarnası Dr. Fazıl Küçük Bey'e Cevabım**» başlığı altında şöyle diyordu:

«Eğer biz de Çanakkale'de Mehmetçiğin kanını dökmek için Türk Ordusu'na karşı katırlar göndererek servet temin etseydik, bugün biz de, dostlarımız da yığın yığın para kümelerinin üzerine kuluçkalardık.

***«Bir doktor, bir mütefekkir, bir gazeteci,* nihayet milli bir kahraman!!. Cıgaranın dumanlarının nereye gittiğini bilmiyecek kadar cahil bir cemiyet adamı! Ve cemaat kurtarıcısı! Ne yaman bir bilginmişsiniz doğrusu kızıl komünist latarnası Küçük bey!**

«Bir yaz sabahı Akel binası üzerinde dalgalanan Rus bayrağı altında kaynaşan bir kalabalık göze çarpmaktadır. Bu kızıl komünist yuvasına korkak adımlarla bir Türk!!! giriyor. Bu Türk!! gizli bir konuşmadan sonra, Akel binasındaki kalabalığa takdim ediliyor ve bu Türk!!! de bu muazzam komünist topluluğuna hitap ediyor!!!

«Şimdi ey kızıl komünist latarnası Dr. Fazıl Küçük. Yukarıda ismini verdiğimiz bu Türk kimdir? Bunu açıklamak kahramanlığını gösterir ve nutkunu da gazetenizde yayınlarsanız, aşkolsun size derim!»

İşte yirmi yıl önce «**kızıl komünist latarnası**» ilan edilen Dr. Fazıl Küçük, bugün ortaya çıkıp yirmi yıl önce KOMÜNİST PİÇLERİ'*yle çetin mücadele ettiğinden söz ediyor* ve bugün anti-emperyalist ve devrimci savaş veren Kıbrıs gençliğini «**komünist piçleri**» olarak suçlamağa kalkışıyor.

Seviye aynı seviye... Metod aynı metod...

Ve bu adam cumhurbaşkanı muavini koltuğunda oturmaktadır!

Ama devir aynı devir değil, Kıbrıs aynı Kıbrıs değildir!

Dünya halklarının emperyalizme karşı savaşı daha güçlenmiş yeni zaferlerle taçlanmıştır. Ve Kıbrıs'ta artık işbirlikçi politikacıların değil, anti - emperyalist ve devrimci gençlerin, işçilerin, aydınların sesi yükselmektedir.

Emperyalizmin şemsiyesi altındaki saltanatların son bulacağı günler ise çok yakındır.

SANAT SORUŞTURMASI

Devrimci genç şairler savaş açıyor

Osman S. AROLAT

Ataol BEHRAMOĞLU

Süreyya BERFE

Özkan MERT

İsmet ÖZEL

● *Türkiye'de son yıllarda kavganın içinden gelen, yaşadığı olaylarla soluklanan genç sanatçılar güçlü sesleriyle kuşaklarının sesini duyurmaktadırlar. Arkadaşımız Osman S. Arolat'ın bu genç sanatçılardan Ataol Behramoğlu, Süreyya Berfe, Özkan Mert ve İsmet Özel ile devrimci sanatçıların bugünkü sorunları, sanatın görevi ve de işlevi üzerine yaptığı bir konuşmayı sunuyoruz.*

● Türkiye sanatının bugünkü durumunu ve sizleri toplu bir çıkış yapmaya zorlayan nedenleri konuşmak üzere toplandık. İsterseniz önce herkes teker teker düşüncelerini belirtsin, sonra ben sorular yöneliteceğim.

Behramoğlu: İzin verirseniz ben düşüncelerimi belirtmek istiyorum. Bence, sanatın kaynağında bulunması gereken en temel özellik, çağdaş insan gerçekliğini ifade etmesidir. Kendi alanım olduğu için edebiyat konusunda daha yetkiyle söz edebilirim. Bugünkü Türkiye edebiyatı geri kalmış bir edebiyattır. Çünkü Türkiye insanının çağdaş gerçekliğini ifade edememektedir. Gerici edebiyatı da belli başlı iki grupta toplamak gerektiği kanısındayım. İlk gruptaki gericiler, N. Fazıl, F. Nafiz v.s.nin temsil ettiği anlayış çerçevesi içinde bulunanlardır ki, bunlardan söz etmeye değmez. Çünkü bunlar bugünün kuşakları üzerinde etkili olamamaktadırlar. Edebiyatçı olarak sözleri edilemez. İkinci gruptaki gericilerse, 1950 - 60 arasında yazmış olup bugün hâlâ etkinliklerini sürdürmekte olanlardır ki asıl kavgamız onlarla olacaktır.

● Etkinliklerini nasıl sürdürüyorlar?

Behramoğlu: Üst yapı kurumları, kendilerini doğuran koşullar ortadan kalksa bile bir süre daha var olabilirler. 1950-60 arası edebiyatı için de durum budur. O yıllarda edebiyatımızda kapalı, biçimci bir sanat anlayışı egemen olmuştu. Bunu doğuran siyasi nedenler vardı. Oysa Türkiye 1960'dan sonra önemli aşamalar geçirdi. Bugünün genç kuşakları çok şey öğrendiler. Bugün bir bağımsızlık ve özgürlük kavgası yürütülmektedir. 1950 - 60 arasında bu gibi şeyler küçük bir azınlığın zihnini kurcalardı. Açın, o dönemin gazetelerini okuyun, şaşıp kalırsınız. Bugünün Türkiyesinde biçimci, kapalı bir sanat anlayışının artık egemenliğini kaybetmesi gerekir. Bizler, açık, seçik, toplumcu bir sanat anlayışının temsilcileri olarak, birlikte, kıyasıya bir kavgaya girişmeye karar verdik. Yapacağımız toplu çıkışla, bizden sonra yazmaya başlayan genç kuşakları etkilemek, onları zararlı etkilerden arındırmak istiyoruz.

Özel: Ataol'un yaptığı ayırıma katılıyorum. Gerçekten de Türkiye edebiyatında bu gün iki tür gericiliğin sözü edilebilir. Bunlardan birincisi sağcı, idealist düşüncenin uzantısı, kokuşmuş bir edebiyattır ve düzenle bütünüyle uzlaşma halindedir. Bir de gerici gibi görünmediği halde gerici olan bir başka edebiyat anlayışının varlığı görülmektedir. Bu da kendini hayatla yenileyemeyen, hayat tarafından eskitildiği için gerici olan edibiyattır.

Emperyalizm bu gün ülkemizde herşeyi, bu arada ahlakı ve kültürü yerle bir etmektedir. Beyrut taklidi kentler türemekte, dejenere bir müzik ve dejenere bir edebiyat ortaya çıkmaktadır. Halk da bu iğrenç düzenin bir türevi olsun diye uğraşılıyor. İleri sanat emperyalizme karşı döğüşte yerini alırken bu arada yeni bir kültür ve ahlak da oluşturmak zorundadır. Bizlerin, bu görevleri yerine getiremiyecek olan gerici, dejenere edebiyata karşı çıkarken getirdiğimiz, önerdiğimiz yeni değerler vardır.

Burada bize kaynaklık edecek olan şeylerin başında, halkımızın değerleri gelmektedir. Emperyalizmin kültür alanındaki saldırısına karşı koyabilmek için buna başvurmak zorundayız. Halktan uzaklaşmış, onun değerlerine yabancılaşmış olan bir sanat ister istemez emperyalizmin aleti olmak zorunda kalacaktır. Halktan alacağız ve sanatımızla halkın diri yanlarını uyarmaya çalışacağız. Kendimizi bununla görevli sayıyoruz.

Tartışmaya açık bir düşünce olarak şunu da belirtmek isterim: Özellikle Batıdan örnek gösterilerek, bir sanatçının ilerici olmasa bile iyi sanatçı olabileceği iddia edilebilir. Bunun böyle olabileceğini kabul de etsek, belirtmek istediğim, Türkiye'de bugün **yalnızca** «iyi» sanatçının bile yeri olmadığıdır. Bir halkın değerleri hayasızca sömürülürken bir takım biçim oyunlarıyla oyalanmak mazur görülemez.

Son olarak ortak hareketimiz bakımından belirtmek istediğim nokta, bizlerin zorlama toplumcular olmadığımız, birlikte yürüttüğümüz bir kavganın içinden çıkıp gelmiş olmamızdır.

Berfe: Türkiye edebiyatı bugün her alanda bir batak içindedir. Bunun başlıca nedeni, Tanzimat'tan beri süregelen köksüzlüğümüz, kaynaksızlığımızdır. Bu köksüzlük daha öncelere kadar da uzanmaktadır. Edebiyatımız halktan uzaklaştı ve bir türlü gerçek kaynağını bulamadı. Batı özentileri, batı kopyacılığı dal budak sardı.

Bugün de durum böyledir. Sanatın görevi, sanatçının sorumluluğu gibi sorunlar üzerine tartışılacak yerde, aman sanat incinmesin, aman sanata birşey olmasın nazeninliği sürüp gitmektedir. Çünkü böylece toplumsal uyanış geri bıraktırılmak istenmektedir. Bu her dönemde böyle oldu. Eski toplumcu şairler sürüldüler, işkencelere uğratıldılar. Bu elbette sebebsiz değildi.

Bugünün iri kıyım sanatçıları 1960 tan sonra beliren toplumsal uyanışa hiç ses vermiyorlar. Verecekleri de yok. Zaten biz de onlardan bir şey bekliyor değiliz. Bizler ayrı ayrı yerlerde bir kavganın içinde oluştuk. Bugün bir araya gelişimiz rastlantısal değildir. İlk şiirlerimiz toplumcu nitelikte değildi. Ama içinde bulunduğumuz eylem bizi buraya getirdi. Hayatla ve halkla alışverişimizi artırdığımız ölçüde daha önemli noktalara varacağımıza inanıyorum. Bu noktalar hiç kuşku yok ki ayrı ayrı noktalar olacaktır. Ama bir birine ters düşen yerlere varmıyacağımız düşünülebilir. Çünkü etkilere kapalı şairler değiliz. Halkın ve Türkiye'deki devrimci mücadelenin sanatımız için başlıca esin kaynağı olduğuna inanıyoruz. Hayatla sürekli olarak ilişkide bulunan, şiir gücünü ortaya koyacaktır.

Bugün ortak bir hareketi yürütmekle yükümlüyüz. Ataol, eski sanatçıların yeni kuşaklara kötü örnek olduğunu belirtti. Buna katılıyorum. Belki zararlı etkilere tamamen engel olamıyacağız. Ama gücümüzün yettiğince direneceğiz ve mücadelemizi yakında çıkaracağımız e-

Yıkılma Sakın

Kötü şey uzakta olmak
Dostlarından, sevdiğin kadından
Yasaklanmak bütün yaşantılara
Seni tamamlayan, arındıran
Kapatıldığın dört duvar arasında
Sağlıklı, genç bir adam olarak

Neler gelmez ki insanın aklına
Sevinçli, özgür günlere dair
Kalmıştır yüzlerce yıl uzakta
Onunla ilk kez öpüştüğün şehir
Acı, zehir zemberek bir hüzün
Kalbinden gırtlağına doğru yükselir

Görüyorsun işte küçük adamları
Köhnemiş silahlarıyla saldıran sana
Kimi tutsak düşmüş kendi dünyasına
Kimisi düpedüz halk düşmanı
Diren öyleyse, diren yılma
Yürüt daha bir inatla kavgamı

Babeuf'ü hatırla, Nazım Hikmet'i
Bir umut ateşi gibi parlayan zindanlarda
Hatırla Danko'nun tutuşan kalbini
Karanlıkları yırtmak arzusuyla

Ve faşizme karşı, zulme, zorbalığa
Düşün acılar içinde vuruşan kardeşleri

Elbette vardır bir diyeceği, bir haberi
Bir kaçağa çay sunan kürt kadınlarının
Dağlar dilsizdir, yalçındır.
Ama gün gelir bir diyeceği olur onların da
Ve bir kez dağlar, ıssız tarlalar başladı
mı konuşmaya
Susmazlar bir daha, söz artık onlarındır

Kötü şey uzakta olmak
Dostlarından, sevdiğin kadından
Yasaklanmak bütün yaşantılara
Seni tamamlayan, arındıran
Ama bir devrimciyi haklı kılan
Biraz da acılardır unutma

Yıkılma sakın geçerken günler
Yaralayarak gençliğini
Onurlu, güzel geleceklerin
Biziz habercileri düşün ki
Ve halkın bağrında bir inci gibi
Büyüyüp gelişmektedir zafer

Nisan 1969/Malazgirt

Ataol BEHRAMOĞLU

Güçlü sesleriyle eski kuşağa karşı savaş açan genç şairler.

İnce Sızı

Var mıdır nalçaları sevincin
gün tene değince kanatları uzar mı
derin bir secde gibi rüzgara aşılanmak
dostları düşünmenin çarpıntısından mı.

Yokum arkadaş düşünmekle varılan tada
hayata yalnızca kafamı banmak
gövdende namusluca güdebilmek sevinci
elbet burkulup kalmaktan iyi.
Kara gözlerimde uğuldayan bu değil ancak
elde tüfenk, elde alet, yürekte kor
cebelleşmek yalanla, kirle, tahvilatlarla
damarlarına papatyalar doldurarak
bir serinlik olup dünyaya sokulmak

Ben bir deli fışkın değil miyim
sahibim Köroğlu'nun da sahibi değil mi
ve çocukların ezbere bildiği gömleğimin
kendirini kendim ekmedim mi

Öyleyse arkadaşım sinem kanayadursun
ta ki sürgün ya da mahpus kırışıklar yerine
yüzümüz köylü ve gurbetçi yanıklığa dursun
sevmekle doğrulanmıyor madem kalbimiz
girelim yarimizin avlusuna tam tekmil
ve mürdüm erikleri
ve dopdolgun elmalarıyla o bahçede
o geniş kalçalı yarimizi dört kere.

İsmet ÖZEL

debiyat ve kültür dergisiyle yürüteceğiz.

Mert: Arkadaşlarımın söylediklerine ben de katılıyorum. Ama bir noktayı yeniden önemle belirtmek isterim.: Bugünün gerici sanatına asıl damgasını basanlar N. Fazıl .s. gibi zaten çürümüş olan bir görüşün temsilcileri, ya da bu görüşü diriltmeye çalışan bir takım zavallılar değildir. Çünkü bunların yeni kuşaklar üzerinde bir etkileri kalmadı artık. Bugünün asıl gericileri, yazdıklarını yıllar yılı devrimci şiirmiş gibi yutturan sahte devrimcilerdir. 27 Mayıstan sonraki kısmi özgürlük ortamında sanat büyük boyutlara ulaştığı halde bunlar hâlâ eski görüşlerinde direniyorlar ve yeni yetişen kuşaklara zararlı etkilerini saçıyorlar.

Devrimci edebiyat devrimci kavganın ayrılmaz bir parçasıdır. Gericilikle mücadele ederken elbette gerici sanatla da mücadele etmek gerekir.

Önemle belirtmek istediğim bir nokta da şu olacak: Toplumculuk denen bir şey var. Bu Türkiye edebiyatında ağızlarda çiğnenen bir sakız haline getirilmiştir. Nedir toplumculuk, sorarsanız kimse bilmez. Eğer bir ozan açlıktan, sefaletten söz ederse toplumcu, kuşlardan doğadan sözederse bireyci oluyor. Bu söz siyasetle burjuvazi, ekonomik mücadeleyle proletarya uğraşır demek kadar aptalca bir laftır.

Devrimci şair odur ki dünyaya Marksist - Leninist dünya görüşüyle bakar. Ve doğadan da, açlıktan da sözederken devrimcidir. Burada yapılan yanlış, özel ile geneli, ozanın öznelliği ile dünyanın nesnelliği arasındaki diyalektiği anlayamamaktır. Her kim bunu anlayamıyorsa yazdığı şiir otomatikman gerici şiirdir.

Burjuva ozanları ozanın bireysel hayatı ile bireysel hayatının dışındaki nesnel dünyayı ayrı ayrı şeylermiş gibi ele alıp buna özgürlük adını takarlar. Bütün insanlar için, giderek bütün sınıflar için yazdıklarını iddia ederler. Gerçekte ise kültür yoluyla sömürge sınıfların, işbirlikçi sınıfların ve emperyalizmin uşaklığını yaparlar. İçinde yaşadığımız dünya nesnel koşullarıyle devrimci perspektifi içinde ele alınmazsa, yani dünya proletarya ideolojisinin kılavuzluğu altında değiştirme çabasının dışına itilirse şiir (sanat) karşı devrimci sınıfların egemenliğini sürdürme aracı olmaktan kurtulamaz.

Salt ozanın özgürlüğü, salt şiirin özgürlüğü diye bir şey yoktur. Toplumun özgürlüğü ozanın da özgürlüğüdür. Gerçek bir sanat özgürlüğü ancak proletaryanın iktidarda olduğu bir düzende olur.

Ozan ruhlar aleminden gelen bir ruh, ya da gökten düşmüş bir mücevher değildir. O, belli bir ideolojiye, belli bir kültüre, belli bir dünya görüşüne sahip olan ve bunun mücadelesini politik alanda olsun, şiir alanında olsun en ön saflarda dövüşerek veren bir devrimcidir. Söylediklerimizi Mao'nun sözleriyle perçinleyelim: «sınıflı bir toplumda, herkes belli bir sınıfın statüsü içinde yaşar ve her düşün biçimi belli bir sınıfın damgasını taşır.

● Bu soruna daha bir açıklık getirmek gerektiğini düşünüyorum. Sınıflarla onların sanatları arasında ne gibi ilişkiler vardır? Bir de sanatın propaganda aracı olarak niteliği konusunda düşüncelerinizi belirtmeniz yararlı olacak.

Behramoğlu: Bu konuda yapılacak en büyük yanlışlık şematizme düşmek olur Üst yapı kurumlarıyla alt yapı kurumları arasındaki ilişkileri incelerken son derece titiz davranmalı, olayların çeşitliliğini gözden kaçırmamalıyız.

Yine de sorunu ana hatlarıyla özetlersek: İlkel sınıfsız toplumların da bir sanatı vardı. Edebiyat alanında destanlar ve masallar bu türden sanat yapıtlarıdır. Tragedya, aristokrat sınıfların sanatıdır. Komedi türü, burjuvazinin damgasını taşır. Romantik edebiyat, sanayileşmeden ürken burjuva aydınlarının yeniden tabiata dönmek özlemlerini yansıtır. Realist edebiyatla işçi sınıfının ortaya çıkışı arasında ilintiler vardır.

Doğmakta olan sınıfların sanatları ilerici özellikler taşır, ölmekte olan sınıfların sanatları da onlarla birlikte yavaş yavaş gerileyip yok olmaya yüz tutar. Az önce belirttiğim gibi bu sorunları belli bir esneklik içinde ele almak gerekir. İnsanlık ilerledikçe işler büsbütün karışmaktadır. Geçen yüzyıla damgasını basan bir kaç sanat akımı vardıysa, 20 nci Y.Y.'da onun on misli sanat akımı ortaya çıkmıştır belki. Neyin ileri, neyin geri olduğunu anlamak büsbütün güçleşmektedir. Bu konuda ülkeler arasındaki farkları da gözönünde bulundurmak gerekir. Sözgelişi varoluşçuluk akımı batı için ilerici bir nitelik taşıyabilir. Çünkü batı toplumları alabildiğine çıkmaz içindedir. Batı'nın başkaldırma biçimi bizimkinden ayrıdır. Türkiye'de ise bu gün hedefler bellidir. Neye karşı, nasıl savaşılacağını ana hatlarıyla bilmekteyiz. Oysa batılı insan çıkmaz içindedir. Çünkü emperyalist bir devletin yurttaşıdır. Mücadelesi bir bakıma kendi kendisiyledir. Batılı bir Hipi belki bağışlanabilir. Hattâ devrimci bile sayılabilir. Ama Türkiye'li Hipi gericidir. Son çözümlemede emperyalizmin aletidir. Bu paralelliği sanatta da kurabiliriz. Batının bunalımcı sanatı Batı için ilerici bir nitelik taşıyabilir. Ama Türkiyeli sanatçı bunalıma düşmemeli, onu bunalıma iten koşullara karşı hiç değilse eleştirel bir tavır takınabilmelidir.

Sanatla siyasal propaganda ilişkisine gelince; sanatın etkisi anlık değil, derinliğinedir. Bunun yanı sıra, sanat sadece bugünü anlatmakla kalmaz, içinde geleceğin tohumlarını da taşır. Ama sanatın devrimci kavgadan kopmuş olması anlamına gelmez bu. Şiirlerimizi gerektiği zaman mitinglerde de okuruz. Fakat mitinglerde okunsun diye şiir yazmayız. İşin düğüm noktası buradadır.

Sansür öldü yaşasın sansü

Yakup BAROKA

Sözcüklerin en çirkefidir sansür. Aydınların baş be sı. Oysa gerçekte ceremesini çeken emekçilerdir. Bu s cükledir ki emekçiden yana düşüncelerin emekçiye ul ması engellenir.

Sansür hakim, sömürücü sınıfın en iğrenç silahı vede düşünce özgürlüğüne karşı işlenen en büyük cin yet. Her türlü ilerici akımların sindirilmesi amacını g der.

1961 Anayasa'sı ön projesinin 11. maddesinde bas gibi sinema filimlerinin de sansür edilemiyeceği belirt mişti. Ancak sonradan maddenin sinema ile ilgili kıs Temsilciler Meclisi Anayasa Komisyonu tarafından çık tılmıştır. Niçin, kimlerin baskısı veya oyunu ile?

Sinema kitap, gazete veya dergilere kıyasen da etkileyici bir araçtır. Anlaşılması okur yazar olmayı g rektirmez. Daha inandırıcıdır da; yazılan şeylerin ya sınması, karşıtının ileri sürülmesi çok kolaydır. Oysa nemada, özellikle belgesel filimlerde gerçek apaçık tadadır. Emekçi kendini perdede tanır.

İşte bu iki özelliğinden ötürüdür ki, tiyatro, bas ve yayında sansüre yer verilmediği halde sinemada sa sür hakim sınıfın hâlâ en etkin savunma aracı olmak devam etmektedir.

Son bir yıla kadar eski Faşist Sansür Nizamname -ki bu nizamname Anayasa'mızın 11/2 ve 22/3 maddele ne aykırıdır- hakim sınıfın ihtiyacını karşılaması ba mından oldukça yeterliydi. Ancak sinemada da diğ alanlarda olduğu gibi devrimci bir akımın güçlenmesi Y şilçam ağaları ile birlikte diğer sömürücü ve işbirli çevrelerin de telaşa kapılmalarına yol açtı.

Kanlı Pazar'ın televizyonda gösterilmesi Başbakan yasaklandı. Ortada olmuş bir olay vardı ve bu olay fi me alınmıştı. Anayasa'mızın tanımış olduğu haberleşm hürriyeti - ki televizyonda bu türden bir filimin gös rilmesi haberleşme özgürlüğünün içine girer ve bu fili ler hakkında m. 23/3'teki sınırlama ölçüleri uygula maz- neden çiğnendi?

İnce Memed'in senaryosu sansürden geçemedi. Oy kitabının yayınlanmasında hiç bir sakınca görülmemiş

10 Kasım'da Cumhuriyet'in 10. yılı dolayısıyla Yu keviç'in çektiği «Türkiye'nin Kalbi Ankara» adlı filim televizyonda gösterilmesi de engellendi.

Bütün bu son olaylar göz önünde bulundurulduğun Devlet Bakanı Turhan Bilgin'in Mecliste düzenlediği bas toplantısında «30 yıl önce Bakanlar Kurulu tarafınd çıkarılmış olan sansür kararnamesinin kaldırılacağı ve 2 asrın imkanları göz önünde tutularak yeniden düzenle ceği» tarzındaki beyanatının anlamı kolaylıkla anlaş maktadır. Sözü edilen yirminci asrın imkanları televi yondur ve televizyonda filim gösterilmesi sansüre tabi t tulmamaktadır. İçişleri Bakanlığının 23.5.1965 tarihli g nelgesinde de televizyon filimlerinin sansürün kapsamı girmemesi gerektiği belirtilmiştir. Yeni düzenlemenin i sansürün kapsamını televizyon filimlerini de içine alac şekilde genişleteceği gün gibi ortadasır.

1939 tarihli faşist sansür nizamnamesinin kam oyunda yarattığı kötü intibadan yararlanılarak onun y rine yirminci asır koşullarına uydurulacağı bahanesi daha sınırlayıcı hükümler getirilmek istenecektir. Anay samızın hükümleri göz önünde bulundurulduğunda bug için varolması düşünülebilinecek tek sansür adli sansürd

Tüm devrimcilerin oynanmakta olan bu yeni oyun karşı uyanık olmaları, Yeşilçam ağası ile hükümetin bi likte düzenliyecekleri ve emekçiden yana düşüncelerin nema yolu ile yayılmasının engellenmesi amacını güd cek olan her türlü sansüre karşı çıkmaları gerekmektedi

BASIN DİYOR Kİ

Demirel ile Günaydın arasında öldüresiye savaş

TÜRKİYE'nin en yüksek tirajlı gazetelerinden birinin geçen hafta Başbakan Demirel aleyhinde açtığı yayın kampanyası, vatandaşın kafasında her gün yeni yeni sorular yaratarak hafta sonuna kadar bütün şiddetiyle sürdürülmüştür.

Bâbıâli basınının bu en cüretkar mücadelesi, iki hafta önce Günaydın'da yayınlanan bir haberle başlamıştır.

Bundan iki yıl kadar önce Kızılay'da bir trafik kazası olmuş, Osman Nuri Tepe adında bir ayakkabıcı, bir otomobilin çarpması sonucunda can vermiştir. Sanık şoför Yaşar Temiz tutuklanarak mahkemeye sevkedilmiştir. Duruşma sırasında ölenin kardeşi Ali Tepe, ortada bir cinayet ihtimali bulunduğunu ileri sürerek davaya müdahil olarak katılmak istemiş, fakat İkinci Ağır Ceza Mahkemesi bu isteği reddetmiş, şoförü de tedbirsizlik ve dikkatsizlikten bir yıl hapse mahkum etmiştir. Ancak mahkemenin verdiği bu karar temyiz edilmiş ve Yargıtay, Ali Tepe'nin davaya müdahil olarak katılabileceğini belirterek kararı bozmuştur. Ali Tepe, mahkemeye müracaatında, şoför Yaşar Temiz'in, kazadan on gün önce kardeşiyle kavga ettiğini ileri sürmüştür.

Ancak, Ali Tepe bu arada Noter'e 34 sayfalık bir ifade vererek kardeşinin «Demirel'lerin yakın dostu olduğu» için öldürüldüğü iddiasını ortaya atmış, noterden tasdikli bu ifadesini gazetelere göndermiştir.

Gazetelerin hiçbiri bu iddiaya önem vermemiş, ancak Günaydın Gazetesi'nin Ankara Temsilcisi Necdet Onur bunu bir haber haline getirerek gazetenin Ankara baskısında kullanmıştır. Yani haber, 250.000 tirajlı Günaydın Gazetesi'nin sadece 25.000 baskısında yeralmıştır.

Haber Günaydın'ın Ankara baskısında yayınlanır yayınlanmaz, Demirel büyük öfkeye kapılmış, gazete aleyhinde 1 milyon liralık *tazminat davası* açmış, ayrıca Ankara Savcılığı, haberi yazan Necdet Onur'u derhal tevkif ettirmiş, İstanbul'da bulunan yazıişleri müdürü Rahmi Turan hakkında da gıyabi tutuklama kararı çıkarttırmıştır.

Ortaya atılan iddianın aslı olup olmadığı ve gazetede kullanılış biçiminin Demirel'lerin şeref ve haysiyetini rencide edip etmediği, hiç şüphesiz, mahkemenin takdirine bağlı bir husustur. Ancak, evvelce de belirttiğimiz gibi, bir iddianın sabit olup olmadığı anlaşılmadan gazeteci tutuklattırılması ve demir parmaklıklar arkasına atılması anayasanın tanıdığı basın özgürlüğü ile asla bağdaştırılamaz. Nitekim Ankara Gazeteciler Cemiyeti, haklı olarak, bu tevkif kararına tepki göstermiş, protestoda bulunmuştur.

Bardağı taşıran damla ise, tutuklu bulunan Necdet Onur'un, Bahçelievler'deki evinin önünde duran arabasının, bir gece yarısı meçhul şahıslar tarafından yakılması olmuştur.

Kardeşinin ölümünde Demirel'lerle yakın ilgisinin rolü olduğunu ileri süren Ali Tepe'nin de Noter'e verdiği beyanda **«Kardeşimin ölümünden hemen sonra ben de baskı altında tutuldum. Bu konu resmi makamlarca bilinmektedir. Gerçeklerin bir kısmını bilmeme rağmen baskı altında tutulduğum için, şahitliğimde dahi bildiğimi söyleyemedim. Ölümle tehdit ediliyorum»** demesi, Onur'un tutuklanması ve arabasının yakılması olaylarına ayrı bir anlam kazandırmış, kamuoyunda şüpheleri kuvvetlendirmiştir.

Ancak olayların ilgi çekici yanı, Günaydın Gazetesi'nin bu tutuklama kararı karşısında günlerce herhangi bir tepki göstermemesi, en küçük bir haber dahi vermemesi, sonradan Demirel Hükümeti'ni yıkmak üzere olaya birdenbire sahip çıkarak yoğun bir kampanya açması olmuştur.

Gazete **«İnsanlar allah ve adalet huzurunda eşittir. Olayın aydınlanması lazım.»** manşetleriyle kampanyayı geliştirmiş, Cumhurbaşkanı, Anayasa Mahkemesi, Senato ve Meclis başkanlıklarına, Yargıtay Başsavcılığına telgraflar çekerek tahkikatın geliştirilmesini, Demirel'in başbakanlıktan uzaklaştırılmasını istemiştir. Ertesi gün de gazetede AP Grupu'na açık mektup yayınlanarak **«Kanlar döküldü, şehitler verildi. Sonra bir lütuf olarak demokrasi halkın eline tevdi edildi.»** şeklinde bir ifade ile iktidarın da üstünde kuvvetlerin varlığı ima edilmiş ve **«Padişahı Muhammed'in ahfâdından diye yıllarca, başımızın üzerinde taşıdık. Sonra sırtından tutup kapı dışarı attık. Menderes'i asarak bir devri tasfiye ettik. Bugün kendini ilah zannedenleri tasfiye etmek ise sizlerin elindedir. Anayasayı ihlal ve bu suça iştirak etmenin cezasının ne olduğunu hepimiz biliyoruz»** tehdidinde bulunularak Demirel Hükümeti'nin düşürülmesi istenmiştir.

Günaydın'ın bu kampanyasına başka hiçbir gazete katılmamış, sadece Ulus Gazetesi zaman zaman olayı büyüterek vermiştir. Fakat en ilgi çekici nokta, Günaydın Gazetesi Sahibi Haldun Simavi'nin ortağı bulunduğu Hürriyet Gazetesi'nin son ana kadar hiçbir tavır takınmamış olmasıdır. Günaydın'ın yayınına karşı ise sadece Son Havadis Gazetesi ve bazı AP organları polemiğe girmiş, Günaydın'ı yalan yazmak, şeref ve haysiyetlere tecavüz etmekle suçlamıştır.

Evet, gazetecilerin suçları sabit olmadan tutuklanması, anayasanın tanıdığı özgürlüklere aykırıdır. Ne var ki, Türkiye'de gün geçmemektedir ki, bir solcu gazeteci, bir editör, bir düşünür suçu sabit olmadan tutuklanmasın, yada devrimci bir genç hapse atılmasın, hattâ polis tarafından kurşunlanmasın! Bu anayasa ihlalleri olurken susan Günaydın Gazetesi, neden bu olayda tek başına böyle şiddetli bir kampanya açmış, doğrudan doğruya hükümeti hedef almıştır?

Bazı söylentilere göre, Hürriyet Gazetesi'nin sahibi bulunduğu sırada bazı dış ve iç çevrelerle temas ederek Demirel'in başbakanlığa gelmesinde büyük rol oynayan Haldun Simavi, bu defa da artık Demirel'den umudu kesen bir takım dış ve iç çevrelerle temastadır ve bu olay Demirel'i yıkmak üzere bir koz olarak kullanılmak istenmektedir.

Başka söylentilere göre, kampanyayı AP içinde Yeminliler'e mağlup olan Bilgiç'çiler körüklemekte, Günaydın Gazetesi'ne Demirel hakkında daha bir çok dosyalar vermekte, Günaydın da bunlara dayanarak, tiraj almak için sansasyonel gazetecilik yapmaktadır.

Olayı kişisel kaprise bağlayan bir başka iddiayı da Dünya Gazetesi'nde Bedii Faik, **«Usta Hırsız Misali»** başlıklı fıkrasında ortaya atmıştır: **«Ya, sana da sorarlarsa Sedat oğlu vatandaş Haldun Efendi! Acaba bütün bu yaygaraların, evindeki İngiliz gözdenin şüpheli faaliyeti görülmesi üzerine hudut dışı edilmesiyle hiç mi ilgisi yok? diye, ne cevap verirsin?»**

Durum gerçekten karışıktır. Bir yanda, iki gazetecinin tutuklanmasından dolayı ortada bir **«basın özgürlüğü»**nü ihlal vardır. Öte yanda ise, bir takım başka hesaplarla olayın istismar edilmesi söz konusudur.

Ama açık gerçek şudur ki, Günaydın Gazetesi büyük kumar oynamaktadır. Kumarda kimin kazanacağını ise önümüzdeki günler gösterecektir.

Baklagiller - Bakangiller

Türkiye'de devlet adamı yetişir. Türkiye'de her şey yetişir. Ne var ki, nasıl âfâtı semâviye ve mevsim bozuklukları mahsulâtımızı perişan ederse, âfâtı siyasiye ve rejim bozuklukları da mahdumlarımızı perişan, cemiyetlerimizi partilerimizi darmadağın eder. Onun için şimdiki Türkiye iklimi bu bakımdan «Bakangiller» fasilesinin yetişmesine gayrimüsaittir. Ve binaenalâzâlik... Her hükümetle yeni ve genç elemanlar, tecrübelilerden fazla olur.

Bu da geçecek. Millî takımımızda gol kralları, pas canbazları, uçan kaleciler yetiştiği gibi, hükûmet fidanlığında da ne nevnihaller, ne servendâmlar yetişecek?

BURHAN FELEK
(Milliyet - 27.11.1969)

Aman Falih'i "Yolsuz" Bırakmayın !

Amerikan tekniğine diyecek yok. Amerika'da her işçinin arabası var. Evi var. Cebinin harçlığı var. Alabildiğine harcayan bir millet. Uzay da caba. Amerika ile boy ölçüşmek ne Rusya'nın, ne Çin'in, ne de Avrupa'nın haddi.

Gerilere, gelişmemişlere ilerleme yolunu gösteren Amerika. Bu çağın kılavuzu Amerika. Bizim ortanın solundaki devletleştirmeci sosyalistler işte bu Amerika'ya:

— Go Home! diye bağırırlar.

Memleketi yoksulluğa sürükleyecekler. Milleti dilendirecekler.

FALİH RIFKI ATAY
(Dünya - 27.11.1969)

haftanın karikatürü

İsrail müziği mi Türk müziği mi ?

Son zamanlarda Türk halk müziğini yozlaştırmak üzere piyasayı bir takım sosyete şarkıcıları işgal etmişlerdir. Bunlar Yunus Emre'nin, Karacaoğlan'ın, Emrah'ın, Ruhi Su'nun türkülerini, batı müziği formları içinde dejenere ederek viski ve şampanyanın su gibi aktığı gece kulüplerinde mutlu azınlığın gönlünü eğlendirmekte, gazetelerin müzik sayfalarında da Türk halk müziğinin temsilcileri olarak tanıtılmaktadırlar. Bunların en yenileri, Esin Afşar ile Hümeyra'dır. Âşık Kul Ahmet'in «Yoh Yoh» türküsünü şehevi mırıldanmalarla rezil eden Esin Afşar, Ruhi Su'nun «Bebek» türküsüne de elatmış, üstelik bu türküye fon müziği olarak da siyonizmin ünlü melodisi «Eksodüs»ü koymuştur. Hümeyra'nın şarkılarında da yine İsrail melodileri hakimdir. Esin Afşar'ın plaklarını yapan Disko Plak'ın yahudilere ait olduğu düşünülürse, İsrail melodisiyle Türk halk müziği yapmanın kerameti daha iyi anlaşılacaktır! Yukarıdaki gazete kupüründe ise, Âşık Kul Ahmet, «Yoh Yoh» türküsünü rezil eden Esin Afşar'dan dâvacı olduğunu açıklamaktadır.

Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu

ANKARA (T.H.A.) — Cumhurbaşkanı Sunay'ın Rusya gezisi sırasında Rusya Federe Cumhuriyeti Prezidyumu Başkanı M. A. Yasv'un «ordunuzun Avrupa'nın en büyük ordularından biri olduğu söyleniyor, doğru mu?» sorusunu Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı Korgeneral Hayati Savaşı cevaplamamıştır. Konuşmaya GP Senatörü Ferit Melen müdahale ederek «öyle diyorlar» demiştir.

(BUGÜN - 25.11.1969)

●

ANKARA (T.H.A.) — Merkezi Londra'da bulunan «Stratejik Araştırmalar Enstitüsü» yayınladığı 1970 «Military Balance» adlı raporunda Türk silahlı kuvvetleri ile ilgili geniş bilgi vermiş ve Türkiye'nin 483 bin kişiyi silah altında tuttuğunu açıklamıştır.

(BUGÜN - 25.11.1969)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdürü: OSMAN S. AROLAT ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare Yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sok. Tan Apt. 10/11 - İSTANBUL ● Tel.: 27 81 09 ● P. K. 934 — Sirkeci - İSTANBUL ● Dizgi ve Tertip: ES - İN MATBAASI ● Baskı: VATAN MATBAASI

● Taşra Dağıtımı: HÜRRİYET DAĞITIM A. Ş. — Cağaloğlu - İstanbul, Tel.: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 84 - İSTANBUL. Tel.: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 44 Lira, Altı Aylık 22 Lira, Üç Aylık 11 Lira ● İlan: Santimi 25 Lira; Yayın İlanlar, yüzde 50 indirimlidir ● Tam sayfa yayın ilanları 1500, yarım sayfa 800 Lira'dır ● Küçük yayın ilanları kelimesi 75 Kuruş'tan kabul edilmektedir.